

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ ΛΣΤ'
ΤΕΥΧΟΣ 144
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ,
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ORTHODOX ARCHDIOCESE OF NIGERIA

Patriarchate of Alexandria and all Africa

Άριθμ. Πρωτ. 234

Θεοφιλέστατο

Επίσκοπο Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελο
Γεν. Διευθυντή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
Ἀθήνα

Λάγκος 26 Σεπτεμβρίου 2017

Θεοφιλέστατε Ἅγιε Ἀδελφέ,

Τό Σάββατο 23 Σεπτεμβρίου 2017, συμπληρώθηκαν 20 χρόνια ἀπό τήν ἴδρυση τῆς Μητροπόλεως (Ἐπισκοπῆς τότε) Νιγηρίας.

Ἀπό τήν πρώτη ἡμέρα τῆς ἴδρυσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου, ἡ Ἀποστολική Διακονία διά τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, στάθηκε ἀρωγός καί συμπαραστάτης σέ κάθε βῆμα τῆς διακονίας μας μέ διάφορους τρόπους, μέ προθυμία, κατανόηση τῶν προβλημάτων, τῶν ἀγῶνων καί τῶν ἀγωνιῶν μας.

Ὅλα αὐτά τά χρόνια χτίστηκε μιά σχέση ἀδελφική, μιά σχέση ἐμπιστοσύνης καί ἀμοιβαίου σεβασμοῦ ἀκόμα καί σέ θέματα στά ὁποῖα ἴσως νά ὑπῆρχε διαφορετική προσέγγιση. Μιά σχέση πού συνεχίζεται μέχρι σήμερα χωρίς καμιά κηλίδα, γεγονός πού ἐπιβεβαιώνει τή μεταξύ μας ἀγάπη καί καταφάσκει τή διαρκή παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν πορεία καί τή συνεργασία μας.

Ἐξ ὀνόματος ὄλων μας, κληρικῶν καί λαϊκῶν συνεργατῶν, ἀπευθύνω ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ καί ἐκφράζω σ' ἐσᾶς καί τοὺς συνεργάτες σας στή Διεύθυνση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καί τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, καθώς καί στοὺς ἐπώνυμους καί ἀνώνυμους δωρητές, τή βαθιά εὐγνωμοσύνη μας γιά τήν καταλυτική παρουσία σας στή ζωή τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ὁλόθερμα προσευχόμαστε ὁ Κύριος νά συνεχίζει νά στηρίζει τή ζωή καί τίς πολὺπλευρες καί πολυσημαντες δραστηριότητές σας, χαρίζοντάς σας ὑγεία καί μακροήμερευση. Ζητοῦμε τίς προσευχές ὄλων σας.

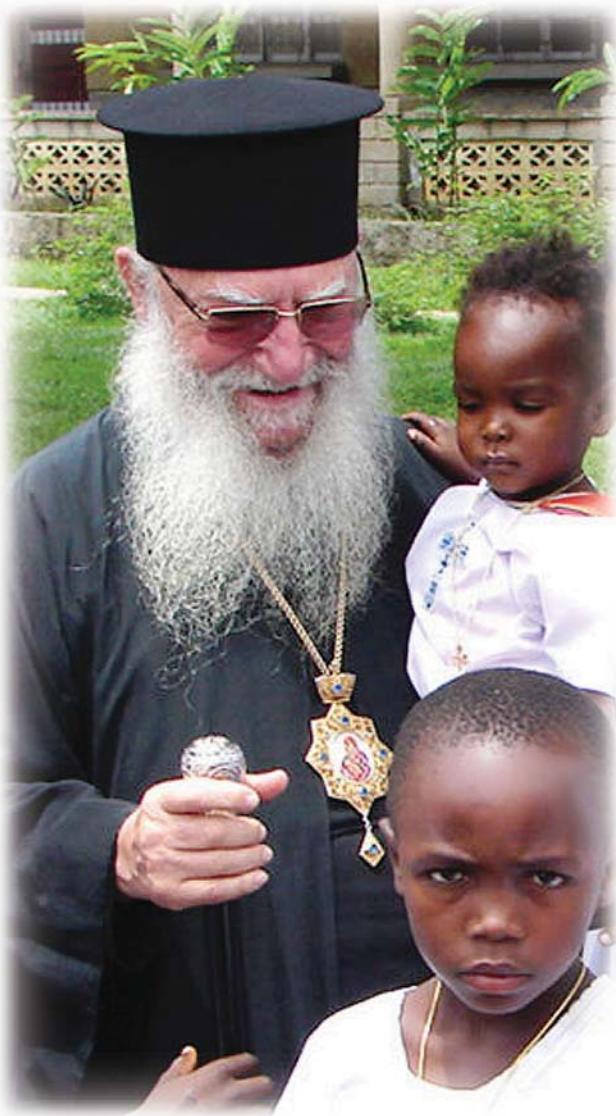
Μέ εὐγνώμονη καρδιά καί ἀγάπη Χριστοῦ

Ὁ Μητροπολίτης Νιγηρίας Ἀλέξανδρος

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἀπό Κεντροῦας Ἀφρικῆς Μητροπολίτης Πενταπόλεως κυρός Ἰγνάτιος

Ἐφυγε ἕνας τίμιος ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας
καί φλογερός Ἱεραπόστολος

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τό πρωί τῆς Πέμπτης 9 Νοεμβρίου 2017 στήν Ἀθήνα, ἀνήμερα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, τοῦ καί προστάτου του, ὁ φλογερός Ἱεροκήρυξ τῆς Ἐκκλησίας, μέγας καί διακεκριμένος Ἱεραπόστολος καί τίμιος ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου, ἀείμνηστος Μητροπολίτης Πενταπόλεως κυρός Ἰγνάτιος, ὁ εὐλογημένος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ καί ὁ πνευματικός ποδηγέτης πολλῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Ὁ Μακαριστός Μητροπολίτης Πενταπόλεως κ. Ἰγνάτιος Μαδενλίδης γεννήθηκε στίς 6 Ἀπριλίου τοῦ 1930 στήν Ἑδεσσα. Ἀπό μικρό παιδί ἀνετράφη ὑπό τῶν εὐσεβῶν γονέων του, ἐν παιδείᾳ καί νοουθεσίᾳ Κυρίου. Σέ ἡλικία μόλις 13 ἐτῶν χειροθετήθηκε Ἀναγνώστης ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Ἑδέσσης κυρό Παντελεήμονα Παπαγεωργίου. Ἐλαβε τό πτυχίο τῆς Θεολογίας τό 1952. Στήν συνέχεια ὑπηρέτησε τήν πατρίδα, ὡς Ἀξιωματικός τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ. Συνδέθηκε ἀπό τῆς νεότητός του, μέ τήν ἀδελφότητα Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ», στήν ὁποία προσέφερε πολλὰ καί τῆς ὁποίας τό εὐλογημένο ἔργο, ἠγάπησε ὅσο κανεῖς. Διηκόνησε ὡς λαϊκός Ἱεροκήρυκας ἀπό τό 1950 μέχρι τό 1968, περιοδεύοντας πόλεις καί χωριά 33 ἱερῶν Μητροπόλεων, ἐμφυτεύοντας στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων τόν Ἰησοῦ Χριστό, μέ τό ἰδιαίτερα χαρισματικό θεολογικό του λόγο καί μέ τά πολλὰ τάλαντα, μέ τά ὁποία τόν ἐπρόικισε ὁ Θεός. Στίς 23 Νοεμβρίου τοῦ 1968 κείρεται μοναχός στό καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη, ἐνῶ τήν ἐπομένη 24 Νοεμβρίου τοῦ 1968 χειροτονεῖται Διάκονος τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου στόν Καθεδρικό Ἱερό Ναό τῶν Ἀθηνῶν, ὑπό τοῦ Ἀειμνήστου Μητροπολίτου Τρίκκης καί Σταγῶν κυροῦ Διονυσίου.

Λίγο ἀργότερα στίς 27 Αὐγούστου τοῦ 1969 διορίζεται τακτικός Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καί Πηλαταμῶνος καί ἀπό τότε μέχρι καί τήν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του, ἐλάμπρυνε τόν ἄμβωνα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μέ τά δυνατά, θεολογικά, ἐποικοδομητικά καί ψυχωφελῆ κηρύγματά του, παρά τό γεγονός ὅτι ἐπί τριακονταπενταετία διηκόνησε καί στήν Ἱεραποστολή, στό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἀφρικανικῆς γῆς. Τόν δεύτερο βαθμό τῆς ἁγίας Ἱερωσύνης, αὐτόν τοῦ Πρεσβυτέρου, τόν ἔλαβε στίς 26 Ὀκτωβρίου τοῦ 1969, ἀνήμε-

Ὁ μακαριστός Μητροπολίτης κυρός Ἰγνάτιος μέ ντόπιους Κονγκολέζους πιστούς

ρα τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, τοῦ Μυροβλήτου, στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀχιλλίου στήν Λάρισα, ἀπό τόν Μακαριστό Μητροπολίτη Λαρίσης κυρό Θεολόγο, ὁ ὁποῖος τήν ἴδια ἡμέρα τοῦ ἀπένειμε καί τό ὄφικιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη, ἐνῶ λίγες ἡμέρες ἀργότερα τόν χειροθέτησε πνευματικό-ἐξομολόγο, ὥστε νά ἀσκεῖ παράλληλα μέ τό ἱεροκηρυκτικό του ἔργο καί τό σωτήριο ἔργο τῆς μετανοίας καί τῆς πνευματικῆς ἀναγέννησης τῶν ἀνθρώπων.

Στήν Λάρισα ἐπετέλεσε γιά πολλῆς δεκαετίες πολύ μεγάλο καί σπουδαῖο πνευματικό, λειτουργικό, φιλιανθρωπικό, ἀντιαιρετικό καί κυρίως κατηχητικό καί νεανικό ἔργο, διακρινόμενος πάντοτε γιά τήν ἐνάρετη καί ἀσκητική βιοτή καί πολίτεια του καθῶς καί γιά τήν ιδιαίτερη καί γεμάτη ἀγάπη προθυμία του γιά τήν καλλιέργεια τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στίς διψασμένες ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί κυρίως τῶν νέων ἐκείνων πού κοντά του γνώρισαν τόν Χριστό καί ἀγάπησαν τήν ἀγία Του Ἐκκλησία.

Ὁ ἀειμνηστος καί ἀκάματος ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου, ἀσχολήθηκε ἐπιστημονικά μέ τήν τοπική Ἀγιολογία καί συνέγραψε πολλὰ ἀγιολογικά ἔργα, πονήματα, μελέτες, βίους ἁγίων καί διατριβές τόσο γιά γνωστούς ὅσο καί γιά ἀγνωστούς ἁγίους νεομάρτυρες τῆς Λαρισαϊκῆς Ἐκκλησίας, ὅπως γιά τόν ἅγιο Νεομάρτυρα Ἰωάννη, τόν ἐκ Γουβῶν, τόν ἐν Λαρίση

μαρτυρικῶς τελειωθέντα καί τόν ἅγιο Νεομάρτυρα Γεώργιο, τόν ἐκ Ραψάνης, τόν Διδάσκαλο.

Ἐπῆρξε πρωτοπόρος σέ πολλὰ καλά ἔργα τῆς ἐποχῆς του, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀναδειχθεῖ ὡς ὁ καλύτερος ἐκφωνητής στήν δεκαετία τοῦ 1970 στόν τοπικό κρατικό ραδιοφωνικό σταθμό Λαρίσης, μέ τίς τόσο ὠφέλιμες καί ἐνδιαφέρουσες ἐκπομπές του, σπουδαῖος ἐκπαιδευτικός στό ἔργο τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Λαρίσης, τακτικός συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τοῦ περιοδικοῦ τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς «Φῶς Ἐθνῶν» καί τοῦ τοπικοῦ καθημερινοῦ τύπου, ἀλλά αὐτό πού κυρίως τόν χαρακτήριζε ἦταν ἡ ὑπερβολική ἀγάπη

του γιά τό ἔργο τῶν νεανικῶν κατασκηνώσεων, πού μέχρι σήμερα λειτουργοῦν λίαν ἐπιτυχῶς καί μέ θαυμαστά ἀποτελέσματα. Οἱ κατασκηνώσεις τῆς ΓΕΧΑ στήν Σκοτίνα Πιερίας, ἦταν ἐξ ὀλοκλήρου ἡ δική του εὐλογημένη ἐμπνευση καί προσπάθεια, τήν ὁποία ὁραματίστηκε σάν τόπο πνευματικῆς ψυχαγωγίας καί σωματικῆς ἀνάπαυσης τῶν νέων, κάτι πού μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ καί τήν πολύτιμη βοήθεια τῶν συνεργατῶν του καρποφόρησε καί μάλιστα ἀπέδωσε καί ἀποδίδει καί σήμερα καρπούς γλυκεῖς.

Ἀκόμη, ὑπακούοντας στήν φωνή τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας, σέ ὠριμη ἡλικία, ξεκινᾷ τό 1981 τήν διακονία του, σ' ἓνα ἄλλο δύσκολο ἀλλά εὐλογημένο ἔργο, αὐτό τῆς Ἱεραποστολῆς. Καταφθάνει χωρίς οὔτε κἄν τά ἀπαραίτητα σέ καιροῦς ἔνδειας, πείνας δεινῆς καί ἀσφαλῶς πνευματικῆς ξηρασίας στό Ἱεραποστολικό Κλιμάκιο τῆς Κανάγκα (Ζαῖρ, σημερινό Κονγκό), προκειμένου νά βοηθήσει στόν λευκό θερισμό, στήν καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, στό ξεχασμένο αὐτό γεώργιο τοῦ Θεοῦ καί στήν ὅλη Ἱεραποστολική προσπάθεια, πλησίον τοῦ μακαριστοῦ ἁγίου γέροντός του, φλογεροῦ Ἱεραποστόλου π. Χαρίτωνος Πνευματικάκη. Τά χρόνια κυλοῦν καί ὁ ἀκάματος π. Ἰγνάτιος εὐρίσκεται μέ τό ἓνα πόδι του στό κέντρο τῆς Θεσσαλικῆς γῆς στήν Λάρισα, ἐνῶ τό ἄλλο τρέχει μέ γρήγορους ρυθμούς στήν καρδιά τῆς Ἀφρικῆς.

Οι εγκαταστάσεις του ὀρθόδοξου Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό στό κέντρο τῶν ὁποίων δεσπόζει ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου. Τό Πανεπιστήμιο ἔγινε μέ προσωπικό ἀγῶνα καί κόπο τοῦ ἀείμνηστου Ἱεράρχη

Νεοφώτιστοι πιστοί μπροστά στόν περικαλή Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα στήν Κανάγκα, ἔργο τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη

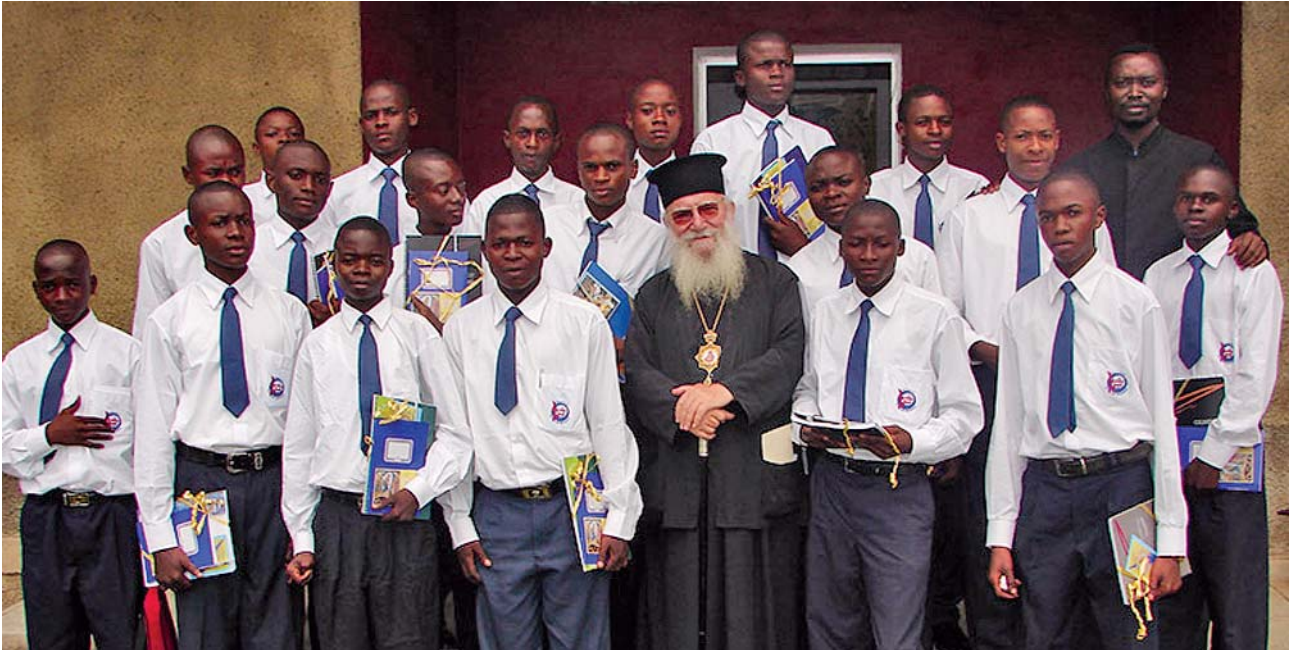
Στίς 16 Μαρτίου τοῦ 2003, ὕστερα ἀπό τήν ἐκδημία τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κεντρώας Ἀφρικῆς κυροῦ Τιμοθέου καί παρά τόν δισταγμό του, ἐξελέγη καί χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Κεντρώας Ἀφρικῆς, ἀπό τόν Μακαριστό Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κυρό Πέτρο καί λίγο ἀργότερα ἐνθρονίσθηκε στήν καρδιά τῆς Ἱεραποστολικῆς Μητροπό-

λεως τοῦ, ἐπιτελώντας καί ἀπό τήν θέση αὐτή μεγάλο πνευματικό, ποιμαντικό καί ἱεραποστολικό ἔργο, καθιστώντας τήν ἀχανή μητροπολιτική του περιφέρεια πρότυπο ἱεραποστολικῆς ἐργασίας ἀλλά καί Ὁρθόδοξης μαρτυρίας σέ ὅλη τήν Ἀφρικανική ἥπειρο.

Στίς 4 Μαρτίου τοῦ 2010 παραιτήθηκε γιά λόγους ὑγείας καί ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος τιμητικῶς τόν ἀνύψωσε στίς 23 Νοεμβρίου τοῦ 2010 σέ Τιτουλήριο Μητροπολίτη Πενταπόλεως, δίδοντάς του γιά πρώτη φορά τόν τίτλο τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ μεγάλου Ἁγίου τῶν ἡμερῶν μας, Ὁσίου Νεκταρίου, ἐπισκόπου Πενταπόλεως, τοῦ ἐν Αἰγίνῃ, τοῦ θαυματουργοῦ. Ἀξιώθηκε δέ, νά δεῖ συνεχιζόμενο τό θεάρεστο ἔργο τῆς ἱεραποστολικῆς του ἐπαρχίας, ἀπό τόν ἄξιο διάδοχό του, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κινσάσας κ. Νικηφόρο, τόν ὁποῖο καί θαύμαζε γιά τήν ἐργατικότητα του, τήν σύνεσή του καί τήν ἀγάπη του γιά τό ἔργο αὐτό τό σπουδαῖο τῆς Ἱεραποστολῆς.

Ὁ μακαριστός Ἱεράρχης π. Ἰγνάτιος συνέχισε ἀπτόπτος τό μεγάλο ἱεραποστολικό του ἔργο καί ὡς Μητροπολίτης Πενταπόλεως καί μάλιστα μέ νεανικό ἐνθουσιασμό καί περισσότερη ἀγάπη γιά τοὺς ἀγαπημένους του Κονγκολέζους.

Λειτουργοῦσε σέ πολλῆς ἀπό τίς δεκάδες ἐνορίες τῆς ἐπαρχίας του, ἐπιμόρφωνε τοὺς ἱερεῖς, δίδασκε καί κατηχοῦσε τά μικρά παιδιά, ἐκήρυττε μέ παλημό καί ἀκρίβεια τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἔκτιζε Ναούς, σχολεῖα καί ἰδρύματα, ἀκούραστος καί γεμάτος ἐλπίδα καί ὄραμα. Συναντοῦσε ὅπως ἔκανε ἀπό τῆς νεότητός του τοὺς ἑκατοντάδες τῶν μαθητῶν πού φοιτοῦσαν στά σχολεῖα τοῦ Ἱεραποστολικοῦ κέντρου καί ἦταν πανθομολογουμένως ὁ ἴδιος, ἡ χαρά τῶν μαθητῶν καί ἡ πνευματική δύναμη τῶν διδασκάλων.

*«Κύκλω τῆς τραπέζης σου στελέχη βλέπων τὰ ἔγκονά σου, χαίρει, εὐφραίνεται, προσάγων ταῦτα τῷ Χριστῷ, Ποιμενάρχα».
Ἀπόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ὁρθόδοξου Πανεπιστημίου τοῦ Κονγκό γύρω ἀπὸ τὸν ἰδρυτὴ τοῦ*

Μέ τὴν πρόθυμη βοήθεια τῶν συνεργαζόμενων φιλόνητων συλλόγων ἀπὸ τὴν Λάρισα ἀλλὰ καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Ἑλλάδος κατάφερε νὰ ἀνοικοδομήσει πολλοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ ἰδρύματα, ἐνῶ κατασκεύασε σὲ πολλὰς περιοχὲς στὴν Λαϊκὴ Δημοκρατία τοῦ Congo, Kinshasa, Kananga, Mbuji-Mayi, Luiza, Tshikapa, Muena Ditu, Bena Leka, Mukanya Kalamba, Tshilumba, Mikalay, Lukonga, Mbanzangungu, Nkanka, Kasangulu, Ndeksha, Mweka καὶ στὴν χώρα Congo-Brazza καὶ σὲ πολλὰς ἀκόμη περιοχὲς καὶ μάλιστα ἔχτιζε ὄχι μόνο Ἐκκλησίες ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον ὀργανωμένα σχολεῖα καὶ ἐκπαιδευτήρια γιὰ νὰ σπουδάζουν τὰ πτωχὰ καὶ ἄπορα παιδιὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ νὰ ἀνοίγουν νέοι ὀρίζοντες μπροστὰ τους.

Στὴν δὲ περιοχή Mont-Ngafula δεσπόζει ἡ Θεολογικὴ Σχολή, ὅπου εἶναι ἓνα πανέμορφο συγκρότημα πού προετοιμάζει τοὺς αὐριανοὺς Ἱερεῖς, ἱεραποστόλους, καθηγητὲς καὶ γενικότερα τὰ στελέχη τῆς Ἱεραποστολῆς, κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο μόχθησε πολὺ ὁ μεταστάς καὶ τὸ ὁποῖο θαύμαζε καὶ ὑπεραγαποῦσε ἰδιαίτερα.

Ὁ Κύριος τῆς δόξης ὁμως, ὁ Δικαιοκρίτης Κύριος καὶ Ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τὸν ἐκάλεσε κοντὰ του τίς πρωινὲς ὥρες τῆς Πέμπτης 9 Νοεμβρίου 2017, ἀνήμερα τοῦ προστάτου τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, γιὰ νὰ αὐτίζεταί τώρα πλησίον του, στὴν ἀληκτικὴ χαρὰ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ὅπου ὁ Δικαιοκρίτης Κύριος θὰ τοῦ ἀπονεύσει ὅλα ἐκεῖνα τὰ οὐράνια ἔπαθλα γιὰ ὅσα ὑπὲρ Ἐκείνου ἔπραξε καὶ ὑπέμεινε καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς εὐλογημένης, κοπιαστικῆς καὶ τόσο ἀγωνιστικῆς ἱερατικῆς καὶ ἀρχιερατικῆς βιοτῆς του.

Ἡ Λάρισα θὰ θυμᾶται πάντοτε μὲ εὐγνωμοσύνη τὸν χαρισματικὸ τῆς Ἱεροκῆρυκα, τὸν Ἱεραποστολικὸ ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὸν ἀκάματο λειτουργὸ τῆς καὶ θὰ τὸν μνημονεύει μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη γιὰ ὅλα ὅσα ἔπραξε, ἐδίδαξε, ἐβίωσε καὶ προσέφερε στὴν πόλη τῆς καὶ στὰ χωριά τῆς!

«Αἰωνία σου ἡ μνήμη ἀληθινόντε ἱεροκῆρυκα καὶ τίμιε ἐργάτα τοῦ Εὐαγγελίου, Μητροπολίτα Πενταπόλεως, ἃς ἔχουμε τὴν εὐχή σου!»

*Ἄρχιμ. Ἀχιλλῆος Τσοῦτσουρας
Πρωτοσύγκελλος Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Λαρίσης καὶ Τυρνάβου*

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΙΝΣΑΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ

Ο ιεραπόστολος Μητροπολίτης Πενταπόλεως κυρός Ιγνάτιος, τίς πρώτες ώρες τῆς 9ης Νοεμβρίου, ἡμέρα πού ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὴν μνήμη τοῦ Μεγάλου καὶ Θαυματουργοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Ἀρχιεπισκόπου Πενταπόλεως, παρέδιδε τὴν φιλόαρετη καὶ ἀγιασμένη ψυχὴ του, στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ μακαριστὸς ἔφερε τὸν ἴδιο τίτλο μὲ τὸν Ἅγιο Νεκτᾶριο δηλαδὴ Μητροπολίτης Πενταπόλεως.

Σέ βαθιὰ θλίψη ἔχει βυθιστεῖ τό ποίμνιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κινσάσας, μετὰ τὴν θλιβερὴ εἶδηση τῆς ἐκδημίας τοῦ πολυαγαπημένου μεγάλου ιεραποστόλου κυροῦ Ἰγνατίου. Σέ θλίψη ἔχουν βυθιστεῖ οἱ πιστοὶ τῆς Μητροπόλεως μας, διότι ἡ σχέση τους μὲ τὸν Μητροπολίτη Πενταπόλεως, δέν ἦταν μιά τυπικὴ σχέση, ἀλλὰ μιά σχέση ἀγάπης, μιά σχέση πατέρα καὶ παιδιῶν. Γιά ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς, βέβαια, δέν ὑπάρχει ὀριστικὸ τέλος, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ πρόσκαιρος ἀποχωρισμὸς εἶναι αἰτία καὶ πρόξενος μεταβάσεως τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπάρχει λύπη καὶ στεναγμὸς, ἀλλὰ ζωὴ ἀτελεύτητος.

Ὁ ἀπελθὼν ἦταν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, λεβέντης, δυναμικός, ἀτρόμητος. Ἄνθρωπος ἀγάπης καὶ ἀνεξικακίας. Ἄνθρωπος πού χάραξε μεγάλους δρόμους στὸν ιεραποστολικὸ ἀγρό. Δεκάδες Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ σχολεῖα κατασκεύασε σέ πολλὰς περιοχὰς στὴν Λαϊκὴ Δημοκρατία τοῦ Congo, Kinshasa, Kananga, Mbuji-Mayi, Luiza, Tshikapa, Muena Ditu, Bena Leka, Mukanya Kalamba, Tshilumba, Mikalayi, Lukonga, Mbanza-ngungu, Nkanka, Kasangulu, Ndekesha, Mweka καὶ στὴν χώρα Congo-Brazza ἀλλὰ καὶ σέ πολλὰ ἄλλα μέρη. Στὴν περιοχὴ Mont-Ngafula δεσπόζει ἡ Θεολογικὴ Σχολή. Σέ αὐτὸ τό πανέμορφο συγκρότημα, ἡ Ἐκκλησία προετοιμάζει τοὺς αὐριανοὺς κληρικούς, ιεραποστόλους, καθηγητὲς καὶ γενικότερα τὰ στελέχη τῆς Ἱεραποστολῆς.

Στιγμιότυπα ἀπὸ τὴν τέλεση τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας στὸν Ἱερό Ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητας Κινσάσας (πάνω) καὶ στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου στὸ Ὀρθόδοξο Πανεπιστήμιο τοῦ Κονγκό (κάτω)

Πάνω ἀπ' ὅλα, ὅμως, δέν εἶναι τὰ διάφορα κτίσματα, οἱ ναοί, τὰ σχολεῖα καὶ τὰ ἰατρεῖα, πού μὲ πολὺ κόπο, μεράκι καὶ προσωπικὴ δουλειὰ ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Πενταπόλεως ἔκτισε καὶ δημιούργησε, ἀλλὰ κάποιοι ἄλλοι ναοί, πιὸ σπου-

δαίνοι καί πιό ιεροί, οί άθάνατες ψυχές τών Άφρικανών αδελφών μας. Έπάνω σέ αϋτές τίς ψυχές έκτισε μέ περισσότερο μεράκι, μέ περισσότερη φροντίδα, μέ περισσότερη ύπομονή, έπιμονή καί προσευχή.

Σμίλεισε τίς άγνές καί καθαρές ψυχές τών Κονγκολέζων αδελφών μας, έτσι ώστε σήμερα νά δοξάζεται τό όνομα του Τριαδικου μας Θεου καί νά κτυπούν όλο καί περισσότερες όρθόδοξες καμπάνες σέ όλο τό Congo. Χιλιάδες ψυχές πού βρίσκονταν σέ πνευματικό σκοτάδι, κάτω άπό διάφορες

Μέ τήν εις Κύριον έκδημία του Μητροπολίτου Πενταπόλεως κυρου Ίγνατίου, ό Σεβ. Μητροπολίτης Κινσάσας κ. Νικηφόρος έδωσε κατευθύνσεις στόν Πρωτοσύγκελλό του Άρχιμ. Θεοδόσιο Τσιτσιβό νά άνακοινώσει στην άχανή Μητρόπολη τήν κοίμηση του άειμνήστου Ίγνατίου, νά χτυπήσουν σέ όλη τήν Μητρόπολη πένθιμα οί καμπάνες καί νά τελεσθούν Τρισάγια ύπέρ άναπαύσεως του Ίεράρχη. Τελέστηκε, έπίσης, άπό τίς 10.11.2017 Σαρανταλείτουργο τόσο στην Θεολογική Σχολή του «Άγίου Άθανάσιου του Άθωνίτου», τής όποίας

Τό τεσσαρακονθήμερο Μνημόσυνο του μακαριστου Μητροπολίτη Πενταπόλεως κυρου Ίγνατίου στόν Ίερό Ναό του Άγίου Νικολάου τής Έλληνικής Κοινότητας

κακοδοξίες, βρήκαν μετά άπό άοκνες προσπάθειες καί άγώνες του άειμνήστου Μητροπολίτη τό φώς του Χριστου, τό φώς τής άγίας μας Όρθοδοξίας.

Ό μακαριστός έγινε ένα μέ τους Κονγκολέζους αδελφούς, τους άγάπησε σαν παιδιά του καί άφιέρωθηκε έξ όλοκλήρου στην έν Χριστώ παιδεία τους. Άκούραστος, φλογερός, όραματικός, διορατικός, άκόμα καί τά τελευταία χρόνια πού του χάρισε ή άγάπη του Θεου, δέν σταμάτησε νά άγωνιά για όλο τό πνευματικό έργο τής Μητροπόλεως. Μέχρι καί τίς τελευταίες του στιγμές ό Μητροπολίτης Ίγνάτιος, παρέμεινε άκοίμητος φρουρός τής Ίεραποστολής, συνοδοιπόρος του διαδόχου του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Κινσάσας κ. Νικηφόρου, συντροφεύοντάς τον στίς συνεχείς προσπάθειες τό σκάφος τής τοπικής Έκκλησίας νά πλείει εις νομάς σωτηρίου.

καί κτήτορας ύπηρεξε, όσο καί στόν Ίερό Ναό του Άγίου Άνδρέα Κανάγκας, όπου έκδαπάνησε τά περισσότερα χρόνια τής ιεραποστολικής του ζωής.

Τό Σάββατο 11 Νοεμβρίου τελέσθηκε ή Έξόδιος Άκολουθία στόν Ίερό Ναό του Άγίου Νικολάου τής Έλληνικής Κοινότητας, παρουσία του Έλληνα Πρέσβη, του Προέδρου τής Έλληνικής Κοινότητας καί τών Έλλήνων τής Κινσάσας. Η Έξόδιος έγινε, έπίσης, καί στόν Ίερό Ναό του Άγίου Άνδρέα Κανάγκας, στή Θεολογική Σχολή καί σέ όλους τους Ναούς τής Μητροπόλεως τελέσθηκε Τρισάγιο ύπέρ άναπαύσεως τής ψυχής του.

Τήν Κυριακή 17 Δεκεμβρίου έγινε τό τεσσαρακονθήμερο Μνημόσυνο του μακαριστου Μητροπολίτη κυρου Ίγνατίου. Η Άκολουθία έγινε στόν Ίερό Ναό του Άγίου Νικολάου τής Έλληνικής Κοινότητας καθώς καί στην Θεολογική Σχολή

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κινσάσας κ. Νικηφόρος ἀπευθύνεται στό κοινό πού παρακολούθησε τήν ἐκδήλωση τιμῆς γιά τόν ἀείμνηστο Μητροπολίτη στίς ἐγκαταστάσεις τῶν Ἐκπαιδευτηρίων «Φῶς Ἐθνῶν» (πάνω). Οἱ μαθητές ψάλλουν τό «Αἰωνία ἡ Μνήμη» (κάτω)

«Ἅγ. Ἀθανάσιος Ἀθωνίτης» καί στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τοῦ Πρωτοκλήτου στήν Κανάγκα, ὅπου καί ἐργάσθηκε τά περισσότερα χρόνια τῆς ἱεραποστολικῆς του διακονίας ὁ ἀείμνηστος.

Στόν μεγαλοπρεπή Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου στήν Κανάγκα ἔγινε Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στό ὁποῖο συμμετείχαν ὁ Μητροπολίτης Κατάνγκας κ. Μελέτιος, ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης κ. Νικηφόρος καί ἱερεῖς τῆς Β΄ Μητροπολιτικῆς Περιφέρειας.

Κατά τή θεία Λειτουργία μίλησε ὁ Σεβασμιώτατος Κατάνγκας καί κατά τήν Ἀκολουθία τοῦ Μνημοσύνου ὁ Μητροπολίτης Κινσάσας κ. Νικηφόρος. Ἀμφότεροι τόνισαν τό ἱεραποστολικό, ἀγία-

στικό καί οἰκοδομικό ἔργο τοῦ ἐκλιπόντος Ἀρχιερέως καί τήν ἐν γένει προσφορά του στήν Ἐκκλησία. Νά ἀναφερθεῖ ὅτι μετά τό Μνημόσυνο διανεμήθηκε ἔντυπο ἐνθύμιο σέ ὄλους τοὺς πιστούς.

Τό ἀπόγευμα ἔγινε ἐκδήλωση στή μνήμη του ἀπό τοὺς μαθητές τῶν ἐκπαιδευτηρίων «Φῶς Ἐθνῶν». Μέ συγκίνηση οἱ μαθητές, οἱ καθηγητές καί ὄλοι οἱ συνεργάτες ἀναφέρθηκαν στό Μητροπολίτη Ἰγνάτιο, ἀπήγγειλαν ποιήματα ἀφιερωμένα σέ αὐτόν καί τραγούδησαν κατάλληλα ᾄσματα. Κατά τή διάρκεια τῆς ἐκδήλωσης ἀκούστηκε ἡ φωνή του μέ συμβουλές πού εἶχε ἀπευθύνει γιά τήν ἔναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους καί παρουσιάστηκε βίντεο ἀπό τή ζωή του. Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἐπίσης, οἱ ὁποῖοι προσήλθαν ἀπό διάφορα μέρη, εὐχαρίστησαν τόν εὐεργέτη τους τραγουδώντας τό τοπικό ᾄσμα «Εὐχαριστῶ» καί ἔψαλλαν τό «Αἰωνία ἡ μνήμη».

Τήν ὄλη ἐκδήλωση ἐκλείσαν μέ σύντομες ὁμιλίες οἱ Μητροπολίτες Κατάνγκας κ. Μελέτιος καί Κινσάσας κ. Νικηφόρος, οἱ ὁποῖοι παρότρυναν τοὺς μαθητές καί γενικά τοὺς παρευρισκόμενους νά μὴν ξεχάσουν ποτέ αὐτά πού τοὺς δίδαξε ὁ μακαριστός Ἰγνάτιος καί νά θυμούνται ὅτι μέ τήν ἐμπρακτὴ ἐφαρμογή τους θά ἀποδεικνύουν πάντοτε τήν ἀγάπη τους καί τήν ἀφοσίωσή τους στόν ἱεραπόστολο Ἱεράρχη.

Ἀείμνηστε Γέροντα, ὄλοι οἱ ἱερεῖς καί οἱ πιστοὶ τῆς χώρας πού τόσο ἀγάπησες καί πού ὡς ἐν ἐνεργείᾳ καί ὡς ἐφησυχάζων Ἀρχιερέας ἀναλώθηκες, ὄλοι ἐμεῖς σήμερα νοερῶς φιλοῦμε τά ἀρχιερατικά, ἀσκητικά καί πονεμένα χέρια σου. Τά χέρια ἐκεῖνα πού σήκωσαν τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ καί τόν πρόβαλαν μέ ἀγάπη στους Ἀφρικανούς ἀδελφούς μας. Φιλοῦμε τά κουρασμένα χέρια σου ἅγιε Δέσποτα καί ζητοῦμε ἀπό τήν καρδιά σου, πού μόνο ἀγάπη ἔφερε νά σκορπᾷ, τήν ἀρχιερατική καί πατρική σου εὐλογία.

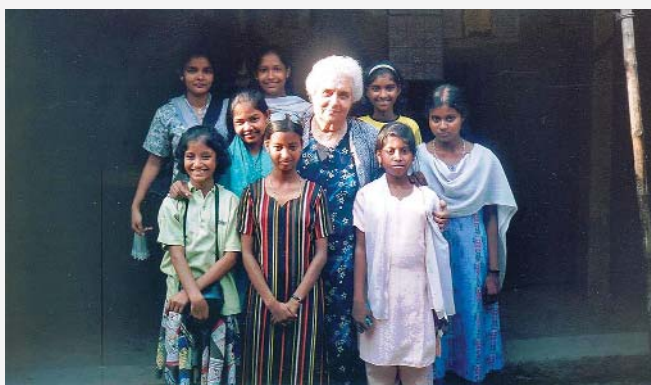
Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κινσάσα

Ἑλένη Καπιδάκη

Μιά πολύτιμη συνεργάτης ἔφυγε για τόν Οὐρανό

Ἡ αἰμύνη Ἑλένη Καπιδάκη, τό γένος Φραντζεσκάκη, καταγόμενη ἀπό τό Ρέθυμνο, γεννήθηκε τό ἔτος 1930 στήν Ἀθήνα. Ὡς μαθήτρια τοῦ Γυμνασίου ἦταν μέλος τοῦ Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Νέων Παγκρατίου. Μαζί μέ ἄλλους νέους τῆς ἐποχῆς ἀντλήσε ζήλο καί διαμόρφωσε χριστιανική συνείδηση ἀπό τόν τότε πνευματικό καί καθοδηγητή τοῦ Ὁμίλου Ἀρχιμανδρίτη π. Τιμόθεο Μαθθαϊάκη (μετέπειτα Ἐπίσκοπο Μυρέων 1950 - 1954, Μητροπολίτη Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς 1954 - 1974 καί Νέας Ἰωνίας καί Φιλαδελφείας 1974 - 1994). Τό 1949 εἰσήχθη στήν Θεολογική Σχολή τῶν Ἀθηνῶν. Κατά τή διάρκεια τῆς φοίτησής της, διακρίθηκε γιά τίς ἐπιδόσεις καί τό ζωηρό ἐνδιαφέρον της γιά τήν Ἱερή Ἐπιστήμη. Ὡς φοιτήτρια ἀσχολήθηκε μέ τίς κατηχητικές συνάξεις παιδιῶν καί νέων στήν Ἀθήνα καί τήν Κρήτη.

Τό 1954 διορίστηκε καθηγήτρια Θεολόγος στό Γυμνάσιο Θηλέων Χανίων. Τήν ἐποχή ἐκείνη ὑπῆρξε ἡ πρώτη καί μόνη γυναίκα Θεολόγος ἐκπαιδευτικός σέ ὀλόκληρο τό Νομό Χανίων. Παράλληλα μέ τά καθήκοντά της, ἀνέλαβε καί τά Κατηχητικά Μέσης Ἐκπαίδευσης Θηλέων, στά ὁποῖα πρόσφερε ἀξιόλογο καί σημαντικό ἔργο. Κατά τά ἔτη 1957 - 1958, μέ ὑποτροφία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, παρακολούθησε πρόγραμμα Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν στήν Ἀγγλία καί τήν Ἑλβετία, γεγονός, ἐπίσης, πρωτοποριακό γιά μιά γυναίκα τῆς ἐποχῆς. Τό 1959 ἐπέστρεψε στή θέση της καί νυμφεύθηκε τόν συνάδελφό της Μαθηματικό Ἰωάννη Καπιδάκη, μέ τόν ὁποῖο ἀπέκτησε τρία παιδιά. Μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς της εὐτύχησε νά δεῖ καί πέντε ἐγγόνια. Παρέμεινε καί ἐργάστηκε στά Χανιά ἕως τό 1978, πού μετατέθηκε στήν Ἀθήνα καί τόν ἀμέσως ἐπόμενο χρόνο προήχθη σέ Γυμνασιάρχη, ὑπηρετώντας, κυρίως, σέ σχολεῖα τῆς Ἀττικῆς μέχρι τό 1985 ὅποτε καί συνταξιοδοτήθηκε.

Μετά τή συνταξιοδότησή της ανέλαβε ως ανάδοχη μητέρα τήν ανατροφή παιδιοῦ μέ ειδικές ανάγκες, στό όποιο πρόσφερε ἀπλόχερα καί ἀπό καρδιάς μητρική ἀγάπη καί στοργή γιά περισσότερο ἀπό μιά δεκαπενταετία. Γενικά στή ζωή της ἀσχολήθηκε μέ ποικίλες μορφές κοινωνικών καί φιλανθρωπικών δράσεων. Πάντοτε, ὅμως, ὁ τομέας πού προσέληκε ιδιαίτερα τήν ἀγάπη της, ἦταν ἐκεῖνος τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐπί πολλὰ χρόνια παρακολουθοῦσε μέ ζωηρό ἐνδιαφέρον τό ἔργο τῆς διάδοσης τοῦ Εὐαγγελίου στό ἔθνη καί ὅταν οἱ συνθήκες τό ἐπέτρεψαν ταξίδεψε καί ἡ ἴδια, προκειμένου νά βοηθήσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς κατά τό μέτρο τῶν δυνάμεών της.

Οὔσα στήν ὄγδοη δεκαετία τῆς ζωῆς, καί παρότι ἀντιμετώπιζε σοβαρότατο πρόβλημα ὑγείας, πραγματοποίησε συνοδικά ἑπτὰ ἱεραποστολικά ταξίδια διάρκειας τριῶν μηνῶν ἕκαστο. Τό 2001 στήν Οὐγκάντα, τό 2004 στήν Ἰνδία, τό 2005, 2008 καί 2009 στή Μαδαγασκάρη καί τό 2006 καί 2007 στό Καμερούν. Πρόσφερε πάντοτε τόσο ἡ ἴδια ὅσο καί τά παιδιά της, στό ὅποια ἐμφύσησε τήν ἀφοσίωσή της γιά τήν Ἱεραποστολή, ἀπό τό περίσσευμα τῆς πλοῦσιας, ἄδοξης καί ἀγνῆς καρδιάς της, ὥστε τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας στό ἔθνη νά συνεχιστεῖ ἀπόσκοπα, ἀκόμη καί στίς δύσκολες συνθήκες τῆς δεινῆς οικονομικῆς κρίσης τήν ὁποία διέρχεται ἡ πατρίδα μας.

Πρῖν ἀπό κάθε ταξίδι της στό Ἐξωτερικό ἀλλῆ καί μετά τήν ἐπιστροφή της, συνεργαζόταν μέ τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐνημερώνοντας καί κοινωνώντας τίς πολῦτιμες ἐμπειρίες τίς ὁποῖες ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τήν ἀξίωνε νά ἀποκτήσει. Ὅ,τι γνῶρισε ἀπό τή συμμετοχή της στίς ἐπάλλξεις τῆς «πρώτης γραμμῆς» τῆς Ἱεραποστολῆς δέν τό κράτησε ποτέ γιά τόν ἑαυτό της. Σχεδόν κάθε χρόνο μετά τήν αὐτοπρόσωπη γνωριμία της μέ τίς τοπικές Ἐκκλησίες στήν Ἀσία καί τήν Ἀφρική, ἀνταποκρινόταν μέ τήν εὐγένεια καί τήν προθυμία πού τήν διέκριναν στήν πρόσκληση τοῦ Γραφείου Ἱεραποστολῆς, νά εἰσηγηθεῖ σχετικό θέμα στό Σεμινάριο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

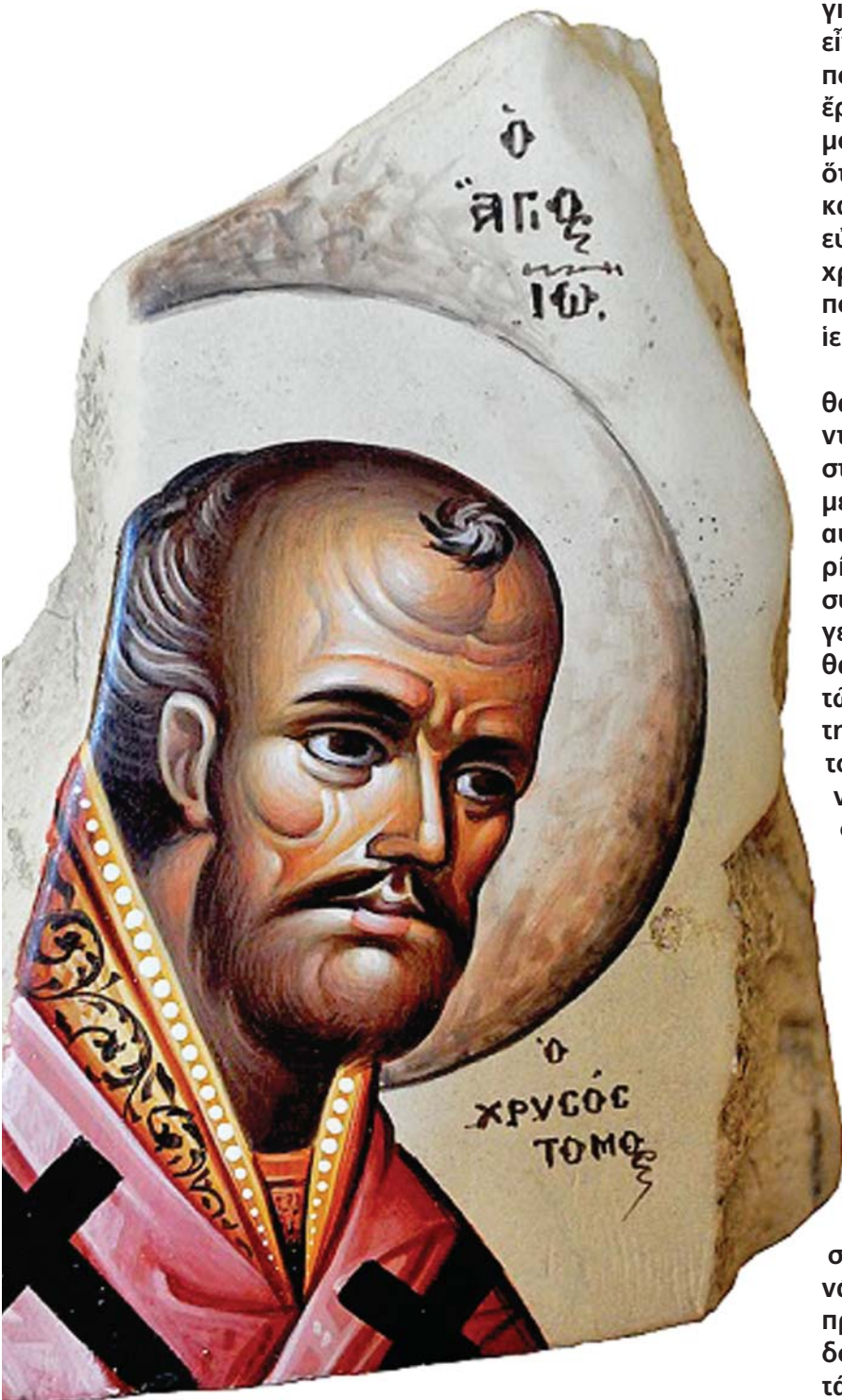
Τό πλήρωμα τοῦ χρόνου ἦρθε μέ τήν ἐπανεμφάνιση καί ἐπιδείνωση τῆς νόσου πού τῆς εἶχε «χτυπήσει τήν πόρτα» ἀρκετά χρόνια πρῖν. Ἀκόμη καί τήν

περίοδο τῆς δοκιμασίας, τήν ὁποία ἀντιμετώπισε δοξολογικά, συνέχισε νά ἐκφράζει ποικιλοτρόπως τό ἐνδιαφέρον καί τήν ἀγάπη της γιά τήν Ἱεραποστολή. Μετά ἀπό σύντομο χρονικό διάστημα ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου, τήν κάλεσε στή Βασιλεία του στίς 17 Νοεμβρίου 2017. Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία πραγματοποιήθηκε στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Ἀρτεμίου Παγκρατίου, στήν ὁποία προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαδαγασκάρης κ. Ἰγνάτιος συμπαραστατούμενος ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Καμερούν κ. Γρηγόριο, ὁ ὁποῖος μίλησε κατάλληλα γιά τό μυστήριο τοῦ θανάτου καί γιά τό πρόσωπο τῆς ἐκλιπούσας, ἐνῶ δέν παρέλειψε νά μεταφέρει τίς θερμές πατρικές συλλυπητήριες εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄ στούς οἰκείους της.

Ἡ μακαριστή Ἐλένη Καπιδάκη ὑπῆρξε ἕνας σπάνιος ἄνθρωπος προικισμένος ἀπό τόν Θεό μέ πολλὰ καί δυσεύρετα τάλαντα. Μεταξύ τῶν πολλῶν ἀρετῶν πού τήν κοσμοῦσαν, ὡς καλοψυχο, γενναῖο, ἔντιμο, ἀγαθό καί ἐλεήμονα ἄνθρωπο, ἀξιώθηκε ἀπό τόν Θεό νά συμβάλῃ καί στό ἔργο τῆς διάδοσης τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου στόν κόσμο. Ὡς πιστό καί ἐνεργό μέλος τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας, ἔθεσε μέ βαθύτατη ἐπίγνωση τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος τόν ἑαυτό της στήν ὑπηρεσία Της, προσφέροντας ὡς ἐκπαιδευτικός, κατηχήτρια καί ἱεραπόστολος. Τό γνήσιο ἐκκλησιαστικό φρόνημα ἀποτελοῦσε τόν ὁδοδείκτη καί τό κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα τῆς ἔμπρακτης ἔκφρασης τῆς πίστεώς της.

Μέ τήν παρούσα ὀλιγόγραφη ἀναφορά στό τίμιο πρόσωπό της, δέν ἐπιθυμοῦμε νά τῆς ἀποδώσουμε κάποιο ἀνθρώπινο ἔπαινο καί συγχαρητήρια ἀναγνώριση. Ἐλλῶστε ἡ ψυχή της βρίσκεται ἤδη στό χέριο τοῦ Δημιουργοῦ της. Θέλωμε, ὅμως, νά τῆς ἀπευθύνουμε ἕνα μεγάλο καί ἀπό βάθος καρδιάς «εὐχαριστῶ», γιά ὅλα ἐκεῖνα πού μᾶς ἔμαθε μέ τήν ἀγάπη της γιά τήν Ἱεραποστολή καί τό ἀξιόμιμτο παράδειγμα τῆς χριστιανικῆς βιωτῆς της. Προσευχόμαστε ὀλόθερμα ὅπως ὁ Κύριος, «ὁ ἐτοιμάσας δι' αὐτήν τόπον», νά τῆς ἀποδώσει τόν «στέφανον τῆς δικαιοσύνης», νά τήν κατατάξει «ἐν χώρα ζώντων καί σκηναῖς δικαίων». Ἄς συνοδεύει κάθε ἱεραποστολική δράση ἡ πολῦτιμη εὐχή της!

Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος

Ἡ χρυσοστόμεια διδασκαλία καί πράξη γιά τήν διάδοση τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας εἶναι, ὡς γνωστόν, μοναδική σέ ποιότητα καί ποσότητα. Ὁ μελετητής τοῦ βίου καί τῶν ἔργων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (344/354-14/9/407) εὐκόλῃ διαπιστώνει ὅτι ὁ μέγας αὐτός οἰκουμενικός πατέρας καί διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, στό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ *τοῖς ἐγγύς καί τοῖς μακράν*, χρησιμοποιεῖ συγκεκριμένη μεθοδολογία, πού ἀποτελεῖ, θά μπορούσαμε νά ποῦμε, τό *ιεραποστολικό καταστατικό* του.

Σκοπός τῆς παρόντος ἄρθρου καί ὅσων θά ἀκολουθήσουν δέν εἶναι ἀσφαλῶς ἡ ἐξαντλητική παρουσίαση τοῦ ἐν λόγῳ χρυσοστόμειου *καταστατικοῦ*, ὅπως παρουσιάζεται μέσα ἀπό τό συνολικό ἔργο τοῦ κορυφαίου αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ποιμένα καί μαρτυρίες ἁλλῶν ἀξιόπιστων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ καί μεταγενέστερους. Στήν σειρά τῶν ἄρθρων αὐτῶν θά γίνει ἀπλῶς μιά ἀπόπειρα καταγραφῆς τῶν κυριωτέρων θεολογικῶν ἀρχῶν καί κριτηρίων τῆς *ιεραποστολικῆς μεθοδολογίας* τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, τά ὁποῖα φρονοῦμε ὅτι θά εἶναι πολύ χρήσιμα καί γιά τό σύγχρονο *ιεραποστολικό γίγνεσθαι*.

Εἶναι διαπιστωμένο ὅτι πολλῆς φορές κάποιοι συζητοῦν γιά τό μεγάλο θέμα τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας στά ἔθνη χωρίς τήν ἀπαραίτητη θεολογική ὑποδομή. Ἔτσι συχνά συμβαίνει δυστυχῶς νά γίνεται λόγος περί *ιεραποστολικοῦ ἔργου* τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μέ ὄχι ὀρθόδοξα κριτήρια καί ἐπιπλέον μέ ρομαντική διάθεση.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, πού κατά τήν ταπεινή μας γνώμη εἶναι ὁ μεγαλύτερος, μετά τόν ἀπόστολο Παῦλο, *ιεραπόστολος* σέ θεωρητικό καί πρακτικό ἐπίπεδο, μπορεῖ νά γίνει ἄριστος ὀδηγός γιά μιά ὀρθόδοξη προσέγγιση καί κατανόηση τοῦ ἔργου *διαδόσεως* τῆς ὀρθόδοξης μαρτυρίας «eis πάντα τά ἔθνη».

Ἡ χριστιανική μαρτυρία εἶναι μία διαρκῆς ἀνοικτὴ πρόσκληση συμμετοχῆς στό Δεῖπνο τῆς Βασιλείας πρὸς τοὺς ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν τῆς παρεμβολῆς, μέ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τῆς τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἐλευσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι συστατικὸ στοιχεῖο τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί «Ἐκκλησία χωρὶς Ἱεραποστολή εἶναι σχῆμα ὀξύμωρο... Ἐάν ἀδιαφορήσει συνεπῶς ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὸ ἐμπεισιτευμένο σ' αὐτὴν ἔργο,

Ἄνοικτὴ πρόσκληση πρὸς τοὺς ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν

ἀρνεῖται τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἀντιφάσκει πρὸς τὴν οὐσία τῆς καὶ προδίδει τὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖο διακηρύττει ὅτι ἔχει: τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου»¹. Ἐπιπλέον «Ἐκκλησία χωρὶς αὐτὴν τὴν ἱερὴ ἀποστολή τῆς ἀπλοῦστατα δέν εἶναι Ἐκκλησία»². Καὶ εἶναι σαφές ὅτι «Μία Ἐκκλησία πού κλείνεται στὸν ἑαυτὸ τῆς, μέ τὴν αἰτιολογία τῶν δικῶν τῆς πνευματικῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν τῶν μελῶν τῆς, εἶναι μία Ἐκκλησία πού ἀναιρεῖ τὴν ἴδια τῆς τὴ φύση»³.

Ὁ ὅρος ἔξωθεν⁴ στὸν Χρυσόστομο ἔχει μιὰ ἰδιαίτερη σημασιολογία. Τὸν ὄρο ἔξωθεν, ὡς προσδιοριστικὸ τῶν μὴ Χριστιανῶν, ὁ Χρυσόστομος δανεῖζεται, καθὼς φαίνεται, ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Παῦλο (Α΄ Τιμ. 3,7 «δεῖ δέ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξω-

θεν» [ὑπ' αὐτὴ τὴν ἔννοια ἀπαξ λεγόμενο στὴν Κ.Δ.]. Πρβλ. καὶ Κοθ. 4,5 «Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω»). «Βλήπεις πῶς παντοῦ ἰλέγοντας (ὁ Παῦλος) τοὺς ἔξω, ἐννοεῖ τοὺς Ἑλλήνες (= τοὺς εἰδωλολάτρεις)»⁵; ρωτᾷ ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Τοὺς μὴ Χριστιανούς ὁ Χρυσόστομος ἀποκαλεῖ περὶ τίς 348 φορές ἔξωθεν, 600 φορές Ἑλλήνες καὶ 69 φορές Ἐθνικούς. Στὸν Χρυσόστομο ὁ ὄρος ἔξωθεν (συνώνυμος τοῦ ὄρου θύραθεν) χρησιμοποιεῖται εἴτε αὐτοτελῶς εἴτε ὡς συνοδευτικὸς τῶν οὐσιαστικῶν: φιλόσοφοι, ρήτορες, σοφοί, διδάσκαλοι, συγγραφεῖς, ποιητές, κωμωδοί, ἀγωνοθέτες, δικαστές, ἀθλητές, ἄρχοντες, φιλοσοφία, σοφία, παροιμία, ἔθος, παράδειγμα, ἱστορία, παιδεία, παιδείωση, γάμος, ἐορτές, ἀγῶνες, ἄσματα, γράμματα, δικαστήρια καὶ μῦθοι. Κατὰ τὸν Χρυσόστομο ὁ ὄρος ἔξωθεν περιλαμβάνει τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δέν ἄκουσαν ποτέ τὸ «φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα», ἢ ὅλους ὅσοι ἐν γνώσει τους βρίσκονται στὸν ἄωρο τῆς ἀπιστίας, εἴτε ἀπὸ τὸν ἐθνικὸ κόσμο εἴτε ἀπὸ τὸν παραδοσιακὸ Ἰουδαϊσμό: «(καυχῶνται) οἱ ἔξωθεν γιὰ τὴν ὑψηλὴ καταγωγή τους, γιὰ τὰ πλοῦτη τους, γιὰ τὴν σοφία τους, γιὰ τὴν περιτομὴ πού ἔχουν, γιὰ τοὺς Ἑβραίους προγόνους τους, γιὰ τίς τιμές πού τοὺς ἀποδίδουν πολλοί»⁶. Στὴν ἐποχὴ του, παρά τὸ ἀρκετὰ φιλοχριστιανικὸ κλίμα ἀπὸ πλειοψηφῆς πολιτείας, τὸ ὁποῖο ὡς γνωστόν δέν ἀρκεῖ γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμό τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὴ Χριστιανοὶ πλεόναζαν. Πρὸς αὐτοὺς ὁ Χρυσόστομος δειχνεῖ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

Ἐάν οἱ ἔξωθεν χρειάζονται εὐαγγελισμό, οἱ ἔσωθεν⁷, ὅπως τοὺς ὀνομάζει ὁ Χρυσόστομος, δηλαδὴ οἱ οἰκείοι τῆς πίστεως (πρβλ. Γαθ. 5,10), ἔχουν ἀνάγκη

1. Βλ. Ἀναστασίου, ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, «Σκοπὸς καὶ κέντρο τῆς Ἱεραποστολῆς», στό Ἱεραποστολή σὰ ἴκνη τοῦ Χριστοῦ, Ἀθήνα, Α.Δ., 2007, 92-93.

2. Πέτρου Βασιλείαδου, «Ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴ μετανεωτερικότητα», Σύναξη 78 (2001) 75.

3. Γ. Πατρώνου, Θεολογία καὶ ὀρθόδοξο βίωμα. Θέματα θεολογικοῦ προβληματισμοῦ καὶ ὀρθόδοξης πνευματικότητας, Ἀθήνα, Δόμος, 1994, 223.

4. Βλ. Χρυσόστομου, *Εἰς τὴν πρὸς Κολλασσαεῖς, Ὁμιλία ια΄*, PG 62, 376: «Εἶναι πραγματικὰ ἔξω, ἂν καὶ κατοικοῦν τὸν ἴδιο μέ μᾶς κόσμο, εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν βασιλεία καὶ τὸ πατρικὸ σπίτι», καὶ τοῦ ἴδιου, *Εἰς τὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους*, PG 61, 373: «Μὴ μοῦ πείθῃς λοι-

πόν γιὰ τοὺς ἔξωθεν (=ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας) Ἑλλήνες (=εἰδωλολάτρεις) καὶ ἀπιστους».

5. Χρυσόστομου, *Πρὸς Κολλασσαεῖς*, PG 62,376.

6. Βλ. Χρυσόστομου, *Εἰς τὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους*, PG 61, 565.

7. Δύο φορές ὁ Χρυσόστομος ἀποκαλεῖ τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως ἔσωθεν. Βλ. *Λόγος περὶ ψευδοπροφητῶν, καὶ ψευδοδιδασκάλων, καὶ ἀθέων αἰρετικῶν, καὶ περὶ σημείων τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου*, PG 59, 562: «Προσέξτε μὴ τυχόν κάποιος σὰς πλανήσῃ, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἔσωθεν, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἔξωθεν, οὔτε πρεσβύτερος, οὔτε διάκονος, οὔτε ἀναγνώστης, ἢ ὁποιοσδήποτε διαστρέφει τὴν ἀλήθεια», καὶ τοῦ ἴδιου, *Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἀγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας τῆς μεγάλ-*

ἐπανευαγγελισμού. Ἡ κοινωνία τῆς ἐποχῆς τοῦ Χρυσοστόμου, ὅπως συμπεραίνει κανεὶς μελετώντας τὰ κείμενά του, χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἀρκετὴ ἀδιαφορία καὶ ἐκκοσμίκευση, «τῆς ὁποίας κύρια χαρακτηριστικά ἦσαν ἡ μεταλλήλαγῃ τῶν ἀξιών καὶ ἡ ἐκλήσις τῶν ἡθῶν»⁸. Ὁ *χρυσοῦς αἰὼν* καὶ ἡ *Civitas Dei* ποτέ δὲν ὑπῆρξαν ἀπτές πραγματικότητες στὸν μεταπτωτικὸ κόσμῳ⁹. Ἡ πολιτεία πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιμένων καὶ χριστιανῶν ἀρχόντων, κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Χρυσοστόμου, δὲν ἦταν χριστιανικὴ. Ὁμοίως ὑφίστατο πρόβλημα μὲ τοὺς κατ' ὄνομα Χριστιανούς: «τῷ ῥήματι μὲν καὶ τῇ προσηγορίᾳ χριστιανούς ὀνομαζομένους»¹⁰, ὅπως ὁ ἴδιος τοὺς ἀποκαλεῖ. Ἡ οἰκογένεια, ἡ ἐκπαίδευση, ἡ ἐργασία, ἡ ψυχαγωγία καὶ γενικώτερα οἱ κοινωνικὲς δομὲς ἦταν πολὺ λίγῳ ἐπηρεασμένες ἀπὸ τὸ χριστιανικὸ ἰδεῶδες. Ἀπὸ τὰ χρυσοστόμεια κείμενα, στὰ ὁποῖα δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀποκληίσωμε καὶ τὸ στοιχεῖο τῆς ὑπερβολῆς, προκειμένου νὰ κεντρίσει τὸ φιλότιμο τῶν Χριστιανῶν, ἀπορρεῖ ἀβίαστα, νομίζομε, τὸ συμπέρασμα ὅτι σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις οἱ μὴ Χριστιανοὶ ἦταν σὲ πλεονεκτικότερη θέση ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς σὲ θέματα ἠθους καὶ συμπεριφορᾶς. Γι' αὐτὸ ὁ Χρυσόστομος συγκρίνοντας τὴν ζωὴ ἀμφοτέρων ὀδυρόμενος ἐπιλέγει: «Ἐγὼ τώρα θρηνῶ, ὅταν Ἕλληνες (=εἰδωλοήλατρες) εἶναι φιλοσοφώτεροι ἀπὸ ἐμᾶς πού ἔχουμε ἐντολή νὰ μιμούμεθα ἀγγέλους, μᾶλλον δὲ πού ἔχουμε ἰά-

βει ἐντολὴ νὰ ἐπιδιώκουμε νὰ ὁμοιάζουμε μὲ τὸν Θεὸ στὴν ἐπιείκεια»¹¹. Ὁ Χρυσόστομος δὲν ζεῖ μὲ οὐτοπίες καὶ ψευδαισθήσεις περὶ δῆθεν χριστιανικῆς κοινωνίας. Γι' αὐτὸ τὸν λόγῳ προσπαθεῖ μέρα καὶ νύκτα, ὅπως ὁ ἀγαπημένος του ἀπόστολος τῶν Ἑθῶν, νὰ διδάξει, νὰ νουθετήσῃ, νὰ παρακαλέσῃ, νὰ ἐλέγξῃ, νὰ στηρίξῃ, νὰ οἰκοδομήσῃ «πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης»¹². Ἡ ἀναμόρφωση τῆς κοινωνίας, μὲσῶ τοῦ ἱεραποστολικοῦ τοῦ ἔργου, εἶναι στίς ἄμεσες προτεραιότητες τοῦ Χρυσοστόμου. Θεολογεῖ γιὰ θέματα καθημερινῆς ἠθικῆς. Ἔτσι ἀποβαίνει ὁ κατ' ἐξοχὴν θεολόγος τοῦ καθημερινοῦ βίου τοῦ πιστοῦ¹³, χωρὶς βεβαίως νὰ καταντᾷ ἓνας θεωρητικὸς ἠθικολόγος.

Σκοπὸς καὶ κίνητρο τῆς ἱεραποστολικῆς του προσπάθειας πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἔσωθεν (=τοὺς κατ' ὄνομα Χριστιανούς) εἶναι νὰ τοὺς ἐντάξῃ ὀργανικὰ μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ του χρησιμοποιεῖ τέσσερα σπουδαῖα μέσα: α) τὴν προσευχὴν, β) τὸ κήρυγμα, γ) τὸ παράδειγμα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ δ) τὴν συμμετοχὴν στὰ κοινωνικὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του. Γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέσα θὰ γίνῃ ἐκτενέστερος λόγος στὰ ἐπόμενα ἄρθρα.

† Ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος

ἰης, PG 50, 603: «(ὁ Παῦλος) διωκόταν, πολεμοῦνταν, μασιζόταν, μὲ μύριους τρόπους ἐπιβουλεύεσθαι, ἀπὸ τοὺς ἔξωθεν (=ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας), καὶ ἀπὸ τοὺς ἔσωθεν (=ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας), ἀπὸ ἐκείνων πού θεωροῦνταν δικοὶ του, ἀπὸ τοὺς ξένους». Πρβλ. ἐπίσης τοῦ ἰδίου, *Εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας Βερνίκην καὶ Προσδόκην παρθένους, καὶ Δομνίναν τὴν μητέρα αὐτῶν*, PG 50, 634: «Διότι ὁ πόλεμος αὐτὸς (κατὰ τῆς Ἐκκλησίας) ἦταν διπλός· ὁ ἓνας ἐσωτερικὸς καὶ ὁ ἄλλος ἐξωτερικός· ὁ ἓνας προερχόταν ἀπὸ τοὺς οἰκείους, ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς· ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς ξένους, ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς γνωστούς».

8. Γεωργίου Θεοδωροῦδη, «Τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Βασικὰ γνωρίσματα», *Κληρονομία*, τ. 25, τεύχη α'-β', Ἰούλιος-Δεκέμβριος 1993, 157.

9. Βλ. Γ. Φλωρόφσκυ, *Τὸ σῶμα τοῦ ζῶντος Χριστοῦ. Μία Ὁρθόδοξος ἐρμηνεία τῆς Ἐκκλησίας* (μτφρ. Ι.Κ.Παπαδοπούλου), Θεολογικὰ δοκίμια 3, Θεσσαλονίκη 1972, 93: «... ὁ Χριστιανισμὸς τῶν αὐτοκρατοριῶν οὐδέποτε ἐγένετο εἰμὴ κατ' ὄνομα».

10. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Γένεσιν, Ὁμιλία Ζ'*, PG 53, 68-9. «Διότι πολλοὶ ἀπὸ αὐτοῦς (= τοὺς ἔξωθεν), ὅταν δοῦν μερικὸς ἀπὸ τοὺς ἀνήκοντας σὲ μᾶς, καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι μὲ τὰ λόγια μὲν

καὶ τὸ ὄνομα Χριστιανοὶ, νὰ εἶναι δὲ ὅμοια μὲ ἐκείνους ἄρπαγες, πλεονέκτες, φθονεροὶ, συνωμότες, δολοπλόκοι, νὰ κάνουν ὄλα τὰ ἄλλα, νὰ ἀφοσιώνονται στίς ἀπολαύσεις καὶ τὴν πλαιμαργία, δὲν δέχονται πλεόν οὔτε τὴν νουθεσίαν ἀπὸ τὰ λόγια, ἐπειδὴ νομίζουν ὅτι εἶναι ψευδῆ τὰ δικά μας καὶ ὅτι εἴμαστε ὑπεύθυνοι ὄλοι γιὰ τὰ ἴδια πράγματα». Γιὰ τὸ χαμηλὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν Χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ Χρυσοστόμου βλ. ἐπίσης π.χ. τοῦ ἰδίου, *Εἰς τὴν Γένεσιν, Ὁμιλία νδ'*, PG 54, 478 καὶ *Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους, Ὁμιλία ιη'*, PG 62, 122.

11. Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους, Ὁμιλία κατ'*, PG 61, 224.

12. Χρυσοστόμου, *Περὶ μετανόιας καὶ ἐλεημοσύνης, Λόγος β'*, PG 60, 700. Βλ. ἐπίσης τοῦ ἰδίου, *Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Εὐστάθιον*, PG 50, 602 καὶ *Λόγος περὶ ψευδοπροφητῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων*, PG 59, 557. Πρβλ. Θ. Λειτουργία Μ. Βασιλείου.

13. Στ. Παπαδοπούλου, *Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Α'*, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 1999, 267.

Πρόσδος εργασιών αποπεράτωσης δύο Ναών τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν

Καθεδρικός Ναός Ἀγίου Δημητρίου

Μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τήν εὐχή τοῦ Πατριάρχου μας καί τίς θερμές προσευχές ὄλων τῶν πιστῶν, προοδεύουν οἱ ἐργασίες στόν ἀνεγειρόμενο Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἀγίου Δημητρίου Pointe - Noire.

Ἄφου ὀλοκληρώθηκαν οἱ ἀπαραίτητες οἰκοδομικές ἐργασίες, οἱ ἠλεκτρολογικές καί μικροφωνικές ἐγκαταστάσεις, ὡς καί οἱ ἐγκαταστάσεις κλιματισμοῦ, ἡ τοποθέτηση τῶν ἑβδομήντα παραθύρων ἀλουμίνιου καί τῶν καμπανῶν στό κωδωνοστάσιο, καθὼς καί ἡ στέγαση τοῦ περιστυλίου μέ ξύλο καί μέ μεταλλικά κεραμίδια. Προχωροῦν, ἐπίσης, οἱ ἐργασίες τοῦ ἐξωτερικοῦ χρωματισμοῦ. Τά παραπάνω γίνονται μέ δαπάνες τοῦ Ὁρθόδοξου Λιβανέζου κ. Rawad Habib, ὁ ὁποῖος εἶναι υἱοῦ ἱερέως. Ἀμέσως μετά θά ξεκινήσει ὁ εὐπρεπισμός τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου μέ τήν τοποθέτηση μεγάλων π्लाκιδίων γρανίτη. Τήν δαπάνη τῆς ἀγορᾶς τους κάλυψε ὁ εὐσεβὴς Ὁρθόδοξος Κονγκολέζος κ. Seraphim Bhalat.

Ὁ συγκεκριμένος Ναός, ὁ ὁποῖος θεμελιώθηκε τό ἔτος 2000 ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Κεντρώας Ἀφρικῆς κυρό Τιμόθεο Κοντομέρκο καί παρελήφθη ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Παντελεήμονα τήν ἀνοίξη τοῦ 2013, ὡς ἓνας ἐκ τῶν τριῶν ἡμιτελῶν Ναῶν τῆς τότε Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Μπραζαβίλ. Οἱ ἐργασίες ἀποπεράτωσης ἄρχισαν τό ἔτος 2015, μέ τή συστηματική ἀρωγή τῶν ἐνοριτῶν τοῦ Ναοῦ καί δωρεῶν προερχομένων ἀπό τό Κονγκό.

Ἱερός Ἐνοριακός Ναός Ἀγίας Φωτεινῆς

Στόν ἀνεγειρόμενο Ἱερό Ἐνοριακό Ναό Ἀγίας Φωτεινῆς, στό προάστιο Μπρακα τοῦ Pointe - Noire, ὀλοκληρώθηκε πλήρως ὁ χρωματισμός τοῦ Ναοῦ, καθὼς καί ἡ διαμόρφωση τοῦ περιβάλλοντος χώρου. Οἱ ἐργασίες πού ἀρχίζουν ἄμεσα, εἶναι ἡ τοποθέτηση τῶν π्लाκιδίων δαπέδου, ἡ ἐπικόλληση τῶν ἀγιογραφιῶν στοὺς ἐσωτερικούς τοίχους καί ἡ τοποθέτηση τῶν καμπανῶν (ὄλα τά παραπάνω ἔφτασαν πρόσφατα ἀπό τήν Ἑλλάδα μέ κοντέινερ).

Ἦδη κατασκευάζεται ξυλόγλυπτο εἰκονοστάσιο ἀπό γηγενή μαστορα. Μεγάλος δωρητής καί εὐεργέτης τοῦ Ναοῦ εἶναι ὁ εὐλαβέστατος Πρόεδρος τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς κ. Michel Armamd Massa.

Ὁ Ναός τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς θεμελιώθηκε ἀπό τόν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρο Β΄ τό ἔτος 2007 καί παρελήφθη ἀπό τόν Μητροπολίτη Παντελεήμονα τήν ἀνοίξη τοῦ 2013, ἐνῶ οἱ διακοπεῖσες ἐργασίες ἄρχισαν καί πάλι τό 2014.

Σημειώνεται, τέλος, ὅτι μεταξύ τῶν ἐτῶν 2013-2016 ἀνηγέρθη ἐκ βάρθρων καί ἐγκαινιάσθηκε ὁ Ἐνοριακός Ναός Τιμίου Προδρόμου τῆς πόλεως Imrfondo, ὁ πρῶτος Ὁρθόδοξος Ναός στό βόρειο Κονγκό - Μπραζαβίλ, ἐνῶ ἓνας Ναός ἀκόμη ἀναμένει τήν ἐπανέναρξη τῶν σχετικῶς ὀλίγων ἐργασιῶν του πρὸς ὀλοκλήρωση (Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου πόλεως Nkayi).

Ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν

Ἄρχή καί τέλος τῆς Ρωσικῆς

Στήν Κορέα, τή «χώρα τῆς πρωινῆς γαλήνης» ἀλλά καί τῶν ποικίλων θρησκευτικῶν δοξασιῶν – τοῦ Σαμανισμοῦ, τοῦ Κομφουκιανισμοῦ, τοῦ Ταοϊσμοῦ, τοῦ Βουδισμοῦ –, ὁ Χριστιανισμός ἐμφανίστηκε τόν 18ο αἰώνα. Μέ τήν Ὁρθοδοξία, ὡστόσο, οἱ Κορεάτες ἦρθαν γιά πρώτη φορά σέ ἐπαφή στό δεύτερο μισό τοῦ 19ου αἰώνα καί μάλιστα ἔξω ἀπό τή χώρα τους, στή γειτονική Ρωσία. Κι αὐτό γιατί ἀπό τό 1860 χιλιάδες οἰκογένειες Κορεατῶν ἀγροτῶν ἄρχισαν νά μεταναστεύουν γιά οικονομικούς λόγους πρῶτα στήν περιοχή Οὐσούρι τῆς Ρωσίας, πού συνόρευε μέ τήν Κορέα, καί ἔπειτα σ' ὅλη τή Ρωσική ἤ Ἄνω Ἀνατολή. Σχεδόν ὅλοι ἔδειξαν μεγάλη προθυμία νά δεχθοῦν τήν Ὁρθοδοξία, ἄν καί, δυστυχῶς, τό βασικό κίνητρό τους ἦταν ἡ λήψη τῆς ρωσικῆς ὑπηκοότητας. Ἡ Ρωσική Ἐκκλησία, πάντως, ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1870

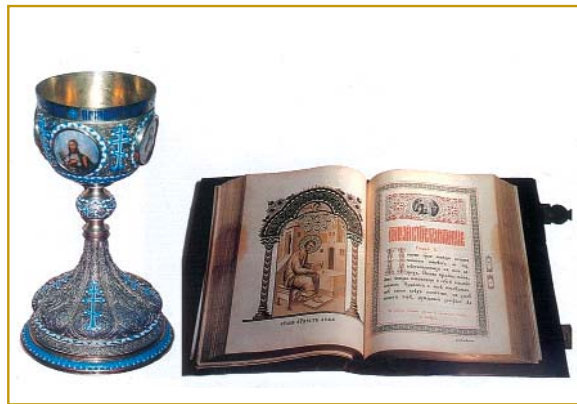
597 μαθητές, οἱ ὁποῖοι διδάσκονταν συστηματικά μεταξύ ἀλλήλων καί τήν ὀρθόδοξη πίστη.

Ἄλλιά τό ἱεραποστολικό ἐνδιαφέρον τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας δέν ἐπεκτάθηκε καί στούς Κορεάτες πού ζοῦσαν στήν πατρίδα τους. Τό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τῆς Ρωσίας ἦταν ἐκεῖνο πού πῆρε τήν πρωτοβουλία γιά τήν ἴδρυση Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα, «γιά τήν ἀπόκτηση ἐκεῖ πολιτιστικῆς ἐπιρροῆς, πού θά ἀποτελέσει τό θεμέλιο ἐπί τοῦ ὁποῖου θά οἰκοδομηθεῖ ἡ πολιτική ἐπιρροή», ὅπως ἔγραφε σέ ὑπόμνημά του, τό 1889, ὁ Γραμματέας τῆς Ρωσικῆς Διπλωματικῆς Ἀποστολῆς στή Σεούλ Ν. Ἀλ. Σουΐσκι.

Ἔτσι, ἀπό πολιτική σκοπιμότητα, γιά τήν αὔξηση δηλαδή τῆς ρωσικῆς ἐπιρροῆς στήν Κορέα, ἰδρύθηκε ἡ Ἱεραποστολή μέ τσαρική ἀπόφαση τῆς 20ῆς Ἰουνίου 1897, ἔπειτα ἀπό σχετικές εἰσηγήσεις

Τό κτίριο τοῦ Ρωσικοῦ Προξενείου στή Σεούλ, στό ὁποῖο ἔγινε ἡ πρώτη θεία Λειτουργία (17/2/1900)

Τό ἱερό Εὐαγγέλιο καί τό ἅγιο Ποτήριο, πού χρησιμοποιήθηκαν στήν πρώτη θ. Λειτουργία στή Σεούλ

ἀνέπτυξε ἔντονη ἱεραποστολική δραστηριότητα ἀνάμεσα στούς Κορεάτες μετανάστες. Στάληθηκαν κληρικοί ἀπό τό Βλαδιβοστόκ, τό Μπηλαγοβεσσένεκ καί τήν Καμτσάτκα γιά τήν κατήχηση καί τή βάπτισή τους, ἰδρύθηκαν ἀμιγεῖς κορεατικοί οικισμοί, χτίστηκαν ναοί, σχολεῖα καί ἱεραποστολικά κέντρα. Τά ἀποτελέσματα δέν ἦταν ἀσήμαντα. Ἔτσι, γιά παράδειγμα, τό 1899 μόνο στόν νομό Πριμόρσκ τῆς ρωσικῆς ἤ Ἄνω Ἀνατολῆς ὑπῆρχαν 33 κορεατικά χωριά μέ 14.247 κατοίκους καί 18 σχολεῖα μέ

διπλωματικῶν παραγόντων. Ἀκολούθησε, στίς 2 Ἰουλίου 1897, ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ὁποία ὡς σκοπό τῆς Ἱεραποστολῆς ἔθετε «τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν Ὁρθόδοξων Ρώσων πού διαμένουν στήν Κορέα, καί τήν ἐνδεχόμενη διάδοση τῆς ἁγίας Ὁρθόδοξου Πίστεως ἀνάμεσα στόν γηγενῆ εἰδωλολατρικό πληθυσμό».

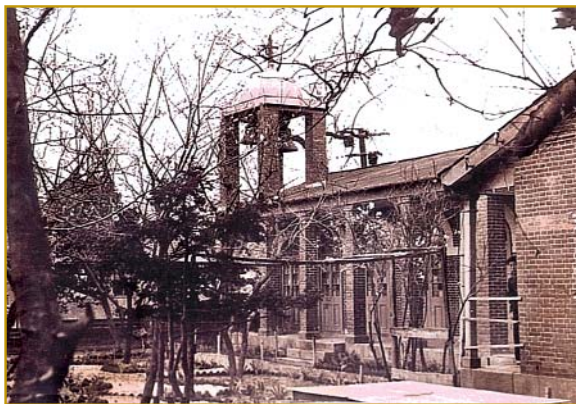
Ἡ Ἱεραποστολή, πού θά στελεχωνόταν σέ πρώτη φάση ἀπό ἕναν ἀρχιμανδρίτη ὡς προϊστάμενο,

Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα

ἕναν διάκονο καί ἕναν ἀναγνώστη-ψάλτη, θά ὑπαγόταν στή δικαιοδοσία τοῦ μητροπολίτη Ἀγίας Πετροπόλεως. Ἀποφασίστηκε νά ἐπιχορηγεῖται κάθε χρόνο μέ τό ποσό τῶν 6.870 χρυσῶν ρουβλίων γιά τοὺς μισθοὺς τοῦ ἀρχιμανδρίτη (3.000 ρούβλια), τοῦ διακόνου (2.000 ρούβλια), τοῦ ἀναγνώστη – ψάλτη (1.500 ρούβλια) καί τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ (370 ρούβλια). Ἀργότερα στό ποσό αὐτό προστέθηκαν ἄλλα 3.300 ρούβλια γιά τὰ ἐξοδα λειτουργίας σχολείων καί γιά τοὺς μισθοὺς δασκάλων καί κατηχητῶν. Ἔτσι, ἡ ἐτήσια ἐπιχορήγηση ἔφτασε τό ποσό τῶν 10.170 χρυσῶν ρουβλίων, πού προέρχονταν ἀπό τό τσαρικό ταμεῖο ἀλλά καταβάλλονταν μέσω τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μέ ἔμβασμα σέ μιά κορεατική τράπεζα. Μέχρι καί τό 1917, ἔτος κατάληψης τῆς ἐξουσίας ἀπό τοὺς μπολσεβίκους, ἡ Ἱερα-

Γκοῦντο (1867-1917), διευθυντὴ τῆς Κατηχητικῆς Σχολῆς τοῦ Βίισκ, ὡς προϊστάμενο τῆς Ρωσικῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα καί τοὺς ἱεροδιάκονο Νικόλαο Ἀλεξέγιεφ καί ψάλτη Ἀ. Κρά-

Ἡ κατοικία πού χρησιμοποίησε τό προσωπικό τῆς Ἱεραποστολῆς στή Σεούλ

Ὁ Ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου στήν περιοχή Chong Dong τῆς Σεούλ (1903)

ποστολή λάβαινε ἀνελλιπῶς τὴν ἐπιχορήγηση σέ δύο ἑξαμηνιαῖες δόσεις.

Τὸν Μάιο τοῦ 1898 ἀγοράστηκε ἀντὶ 11.475 δοληαρίων ἕνα μεγάλο οἰκόπεδο στή Σεούλ, δίπλα στή Ρωσικὴ Διπλωματικὴ Ἀποστολή, γιά τὴν ἀνέγερση τῶν κτιρίων τῆς Ἱεραποστολῆς καί ἑνὸς ὀρθοδόξου ναοῦ. Ὁ ναὸς δέν χτίστηκε ποτέ, κυρίως γιά λόγους οικονομικοῦς.

Στό μεταξύ, τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1897, ἡ Ἱερά Σύνοδος διόρισε τὸν ἀρχιμανδρίτη Ἀμβρόσιο

σιν ὡς μέλη της. Ἀναχώρησαν καί οἱ τρεῖς γιά τὸν προορισμό τους στὶς ἀρχές τοῦ 1898. Ἀναγκάστηκαν, ὅμως, νά παραμείνουν στό Οὐσούρι, κοντὰ στὰ κορεατικά σύνορα, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνηση τῆς Κορέας δέν τοὺς ἔδινε ἄδεια εἰσόδου καί ἐγκαταστάσεως στή χώρα. Ἡ ἄδεια εἰσόδου δόθηκε ἕναν χρόνο ἀργότερα, ἀλλὰ ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀμβρόσιος εἶχε ἤδη ἀνακληθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο. Ἔτσι, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1899 ἔφτασαν στή Σεούλ μόνο τὰ ἄλλα δύο μέλη τῆς Ἱεραποστολῆς. Ὑπε-

Ἀρχή καί τέλος τῆς Ρωσικῆς Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα

ρα ἀπό λίγους μῆνες ὁ ψάλτης Ἄ. Κράσιν ἐπέστρεψε στή Ρωσία, ἀφοῦ πρῶτα ὀργάνωσε μιά μικρή ἐκκλησιαστική χορωδία ἀπό ὀρθόδοξους Κορεάτες καί ἀπό μέλη τῆς ρωσικῆς παροικίας τῆς Σεούλ.

Στίς κενές πλέον θέσεις τοῦ προϊσταμένου τῆς Ἱεραποστολῆς καί τοῦ ψάλτη τοποθετήθηκαν ἀντίστοιχα ὁ ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος Σετκόφσκι (1869-1906), πού εἶχε μόλις ἀποφοιτήσει ἀπό τή Θεολογι-

λογοσκήνη τῆς Παιανίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡμέρα πού ἀπό τότε θεωρεῖται ἱστορική καί τιμᾶται ὡς ἡ γενέθλια ἡμέρα τῆς Ὁρθόδοξης Κορεατικῆς Ἐκκλησίας. Στή Λειτουργία ἐψάλην ναῦτες τοῦ ρωσικοῦ πολεμικοῦ πλοίου «Ὀτβάζνι», πού ἦρθαν στή Σεούλ εἰδικά γι' αὐτόν τόν ἑορτασμό. Παραβρέθηκαν ὅλα τά μέλη τῆς Ρωσικῆς Διπλωματικῆς Ἀποστολῆς, σύσσωμη ἡ ρωσική παροικία, ἀξιωματοῦχοι τῆς Κορεατικῆς

Οἱ Ρῶσοι Ἀρχιμανδρίτες (ξεκινώντας ἀπό τά ἀριστερά) π. Χρῦσανθος Shehtkofsky (1900 - 1904), Παῦλλος Ivanofsky (1906 - 1912), Θεοδοσίος Perevalov (1912 - 1931)

κή Ἀκαδημία τοῦ Καζάν, καί ὁ Ἴωνᾶς Λεφτσένκο.

Ἐφτάσαν στή Σεούλ στίς ἀρχές Ἰανουαρίου τοῦ 1900. Ἡ πρώτη τους φροντίδα, μετά τήν ἐγκατάστασή τους στήν κορεατική πρωτεύουσα, ἦταν ἡ ἐξασφάλιση κάποιου χώρου, πού θά τόν διαμόρφωναν σέ προσωρινό ναό. Ὁ Ρῶσος ἐπιτετραμμένος Πάβλωφ παραχώρησε γιά τόν σκοπό αὐτό μιάν αἴθουσα χωριτικότητας 60 περίπου ἀτόμων στόν χώρο τῆς Ρωσικῆς Διπλωματικῆς Ἀποστολῆς. Σέ δύο ἐβδομάδες τό παρεκκλήσι, πού ἀφιερώθηκε στόν ἅγιο Νικόλαιο, ἦταν ἔτοιμο, καθώς τό εἰκονοστάσι, οἱ εἰκόνες, τά ἱερά σκεύη καί ὅλα τά ἄλλα ἀπαραίτητα ἀντικείμενα εἶχαν ἤδη σταλεῖ ἀπό τή Ρωσία. Ὁ ἁγιασμός καί ἡ πρώτη θεία Λειτουργία τελέστηκαν ἀπό τόν ἀρχιμανδρίτη Χρῦσανθο καί τόν ἱεροδιάκονο Νικό-

Αὐλῆς, δημοσιογράφοι κ.ἄ. Ἐφημερίδες τῆς πρωτεύουσας ἐνημέρωσαν τοὺς κατοίκους τῆς Κορέας γιά τήν τέλεση τῆς πρώτης ὀρθόδοξης Λειτουργίας στή χώρα καί καταχώρισαν ἀξιόλογα ἄρθρα γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ὁ π. Χρῦσανθος, μέ τή βοήθεια μεταφραστῶν, ἄρχισε τό ἱεραποστολικό του ἔργο ἀπό τοὺς 30 περίπου ὀρθόδοξους Κορεάτες, πρῶν μετανάστες στή Ρωσία, ὅπου καί εἶχαν βαπτιστεῖ. Αὐτοί, μετά τήν ἐπιστροφή τους στήν Κορέα, ζώντας ἀνάμεσα σέ εἰδωλολάτρες, εἶχαν ξεχάσει ὄχι μόνο τήν πίστη τους, ἀλλῆ, θά λέγαμε, ἀκόμα καί τά χριστιανικά τους ὀνόματα. Τοὺς δίδαξε, λοιπόν, καί πάλη τήν ὀρθόδοξη πίστη καί διαγωγή, τοὺς μοίρασε εὐαγγελικά, λειτουργικά καί ἐποικοδομητικά κείμενα, τοὺς συνέδε-

σε μέ τά ἐκκλησιαστικά Μυστήρια, τούς ἔβαλε, κοντολογίς, στόν δρόμο τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Στή συνέχεια στράφηκε καί στούς εἰδωλολήτρες Κορεάτες, γιά τούς ὁποίους ὀργάνωσε σέ μιάν αἴθουσα τοῦ καταλύματός του διαλέξεις καί συζητήσεις πάνω στήν ὀρθόδοξη πίστη. Στήν ἀρχή ἡ προσέλευση ἦταν μεγάλη καί οἱ συνάξεις συχνά διαρκοῦσαν πολλῆς ὥρας. Μέ τόν καιρό, ὅμως, τό ἐνδιαφέρον τῶν Κορε-

Οἱ Κορεάτες ἱερεῖς π. Λουκάς Kim (1924 - 1929) καί π. Ἀλέξιος Kim

ατῶν ἐξατμίστηκε καί ἡ αἴθουσα σχεδόν ἄδειασε.

Μεγάλη σημασία ἔδωσε ὁ π. Χρῦσανθος στή μετάφραση λειτουργικῶν βιβλίων στήν κορεατική γλῶσσα. Τό ἔργο ἦταν πολύ δύσκολο, ἐπειδή οἱ μεταφραστές δέν γνώριζαν τήν ἐκκλησιαστική ὀρολογία. Ἔτσι, μεταφράστηκαν μόνο μερικές προσευχές, τό Ὁρολόγιο, ἡ Ἀκοιλουθία τοῦ Βαπτίσματος καί τό βιβλίο Ὁρθόδοξη Πίστη τοῦ ἀγίου Δημητρίου τοῦ Ροστώφ.

Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1900 ἰδρύθηκε τό πρῶτο ὀρθόδοξο ἱεραποστολικό σχολεῖο γιά Κορεατοπούλα, στό ὁποῖο, πέρα ἀπό τά γενικά μαθήματα, διδάσκονταν συστηματικά ἡ ὀρθόδοξη πίστη καί ζωή. Τό πρῶτο διδακτικό ἔτος φοίτησαν 12 μαθητές. Λόγω, ὅμως, τῆς ἀκαταλληλότητας τοῦ κορεατικοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τά ἐπόμενα χρόνια ὁ ἀριθμός τῶν

μαθητῶν μειώθηκε βαθμιαία. Ἔτσι, μέ τήν ἔναρξη τοῦ ρωσοϊαπωνικοῦ πολέμου, τό 1904, τό σχολεῖο ἐκλήισε.

Ὁ π. Χρῦσανθος φρόντισε καί γιά τήν οἰκοδόμηση τῶν κτιρίων τῆς ἱεραποστολῆς στό οἰκόπεδο πού εἶχε ἀγοραστεῖ δίπλα στή Ρωσική Διπλωματική Ἀποστολή. Στά ὄρια τοῦ οἰκοπέδου κατασκευάστηκε ψηλός φράχτης μέ πύλη κορεατικοῦ τύπου καί στό ἐσωτερικό του χτίστηκαν ἕνα σχολικό κτίριο μέ διαμέρισμα γιά τόν δάσκαλο, πτέρυγα γιά τό ὑπηρετικό προσωπικό καί τούς μεταφραστές, οἴκημα γιά τόν φύλακα, ἀποθήκη καυσίμων καί, στό κέντρο, δύο διώροφα κτίρια μέ διαμερίσματα γιά τούς ἱεραποστόλους, μαγειρεῖο καί λουτρό. Τά ἐλεύθερα τμήματα τοῦ οἰκοπέδου διαμορφώθηκαν ἐν μέρει σέ λαχανόκηπο καί ἐν μέρει σέ πάρκο μέ δέντρα, θάμνους καί λουλούδια. Τό ἔργο ὀλοκληρώθηκε σέ δύο περίπου χρόνια. Ἀμέσως ἔγινε ἡ μεταστέγαση τοῦ ναοῦ ἀπό τή Ρωσική Διπλωματική Ἀποστολή σέ μιάν αἴθουσα τοῦ σχολεῖου τῆς ἱεραποστολῆς. Δίπλα στό σχολεῖο ὑψώθηκε ἕνα καμπαναριό. Ἡ πρώτη θεία Λειτουργία ἔγινε στίς

17 Ἀπριλίου τοῦ 1903. Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης (1829-1908), μέ τόν ὁποῖο ὁ π. Χρῦσανθος διατηροῦσε πνευματική φιλία, ἔστειλε ὡς δῶρο στήν ἱεραποστολή τά χρυσοποικίλτα ἑορταστικά του ἄμφια.

Στό μεταξύ, ὁ ψάλτης Ἰωνᾶς Λεφτσένκο πέθανε. Ὡς προσωρινός ἀντικαταστάτης του ὀρίστηκε γιά ἕνα ἔτος ὁ Κορεάτης Μωυσῆς Λιάν. Τό 1902 στή θέση τοῦ ψάλτη τοποθετήθηκε ὁ ἱεροδιάκονος Βαρθολομαῖος Σελεζνιώφ.

Στά μέσα τοῦ 1903 ὑπηρετοῦσαν στήν ἱεραποστολή μόνο ὁ ἀρχιμανδρίτης Χρῦσανθος καί ὁ ἱεροδιάκονος Βαρθολομαῖος, καθώς ὁ π. Νικόλαος, πού τό 1901 χειροτονήθηκε ἱερέας, μετατέθηκε στήν ἱεραποστολή τοῦ Πεκίνου.

Τό 1904 ξέσπασε ὁ ρωσοϊαπωνικός πόλεμος. Μετά τήν εισβολή τῶν Ἰαπῶνων στήν Κορέα, ὅλοι οἱ Ρῶσοι ὑπήκοοι ὑποχρεώθηκαν νά ἐγκαταλείψουν τή χώρα. Δέν τοῦς ἐπιτράπηκε νά πάρουν μαζί τους παρά μόνο τά προσωπικά τους εἶδη. Μέ μεγάλη λύπη ἀποχωρίστηκαν οἱ Ἱεραπόστολοι τό μικρό ποίμνιό τους, στίς 17 Ἀπριλίου τοῦ 1904, ἀφοῦ κλείδωσαν καί ἀσφάλισαν τά κτίρια τῆς Ἱεραποστολῆς.

Κατά τή σύντομη παραμονή τοῦ π. Χρῦσανθου στήν Κορέα, βαπτίστηκαν μόνο 17 Κορεάτες, ἀλλά τό ἔργο πού ἐπιτέλεσε ὁ προϊστάμενος τῆς Ἱεραποστολῆς ὑπῆρξε τό θεμέλιο πάνω στό ὁποῖο ἐδραιώθηκε ἀργότερα ἡ τοπική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Μετά τήν ἐπιστροφή του στή Ρωσία, ὁ π. Χρῦσανθος χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος Τσεμποξάρι, ἀλλά τό 1906, σέ ἡλικία μόλις 37 ἐτῶν, πέθανε ἀπό φυματίωση. Ὁ π. Βαρθολομαῖος πῆγε στή Μαντζουρία, γιά νά διακονήσει ἐκεῖ τήν Ἐκκλησία.

Ἡ Ἱεραποστολή ἄρχισε νά λειτουργεῖ καί πάλι τό 1906, μετά τή λήξη τοῦ πολέμου καί τήν ἐπιβολή ἰαπωνικῆς κατοχῆς στήν Κορέα. Ἐπικεφαλῆς τῆς Ἱεραποστολῆς τοποθετήθηκε ὁ ἀρχιμανδρίτης Παῦλος Ἰβανόφσκι (1874-1919), ἀπόφοιτος τοῦ Τμήματος Κορέας τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Βλαδιβοστόκ. Ὡς βοηθοί του ὀρίστηκαν ὁ ἱερομόναχος Βλαδίμηρος Σκριζάθιν, ὁ ἱεροδιάκονος Βαρθολομαῖος Σελεζινώφ, πού ἐπανῆλθε ἀπό τή Μαντζουρία, ὁ δόκιμος μοναχός καί μουσικός – χοράρχης Θεόδωρος Περεβάθλωφ, ὁ δάσκαλος Κωσταντίνος Ζίγκφριντ καί οἱ ψάλτες – κατηχητές Κωνσταντίνος καί Νικόλαος Πιροζκώφ. Τό ἔργο τους ἦταν ἐξαιρετικά δύσκολο, τόσο λόγῳ τῆς ἰαπωνικῆς κατοχῆς ὅσο καί λόγῳ τῆς ὀλοκληρωτικῆς σχεδόν καταστροφῆς τῆς παρουσίας τῆς Ἱεραποστολῆς. Τά κτίριά της ὄχι μόνο εἶχαν λεηλατηθεῖ, ἀλλά καί εἶχαν μισοερειπωθεῖ, γι' αὐτό χρειάζονταν ἐπείγουσα καί ριζική ἐπισκευή. Ἡ ἐπισκευή,

πού ἀπαίτησε σκληρή δουλειά, ἔγινε σχετικά σύντομα, καί οἱ Ἱεραπόστολοι ἐγκαταστάθηκαν στό κτιριακό συγκρότημα, ζώντας σύμφωνα μέ τό μοναστηριακό τυπικό (καθημερινές Ἀκολουθίες, Λειτουργίες, διακονήματα, κοινά γεύματα χωρίς κρέας καί ἀλκοολοῦχα ποτά) καί μαθαίνοντας, κατά τόν ἐλεύθερο χρόνο τους, τήν κορεατική γλῶσσα.

Στά ἕξι χρόνια τῆς διακονίας τοῦ π. Παύλου στήν

Ἐκκλησιαστικό Σχολεῖο στή Σεούλ (1913)

Κορέα, ἡ Ἱεραποστολή γνῶρισε τή μεγαλύτερη ἀκμή τῆς ἱστορίας της. Ὁ πολυτάλαντος καί δραστήριος ἀρχιμανδρίτης ὀργάνωσε μέ τόν καλύτερο τρόπο τό ἱεραποστολικό ἔργο στή χώρα.

Πρῶτα – πρῶτα, συνεχίζοντας τό σχετικό ἔργο τοῦ προκατόχου του, φρόντισε γιά τή μετάφραση τῶν λειτουργικῶν βιβλίων στήν κορεατική γλῶσσα. Πολύτιμος συνεργάτης του ἦταν ὁ Κορεάτης μεταφραστής καί δάσκαλος Ἰωάννης Κάνγκ, γεννημένος τό 1877, ὁ ὁποῖος βαπτίστηκε τό 1907. Ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξε ὁ πρῶτος Κορεάτης ὀρθόδοξος κληρικός, καθώς χειροτονήθηκε ἀπό τόν ἐπίσκοπο Βλαδιβοστόκ διάκονος τό 1911 καί πρεσβύτερος τό 1912.

Παράλληλα ὁ π. Παῦλος μερίμνησε γιά τή δημιουργία ἐκκλησιαστικῆς χορωδίας. Τό ἔργο αὐτό τό

ἀνέθεσε στὸν μουσικό – χοράρχη Θεόδωρο Περεβάλωφ, ὁ ὁποῖος τὸ 1910 χειροτονήθηκε ἱερομόναχος, μὲ τὸ ὄνομα Θεοδόσιος, καί τὸ 1917, ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω, διορίστηκε προϊστάμενος τῆς Ἱεραποστολῆς. Ὁ Θεόδωρος Περεβάλωφ δὲν ἄργησε νὰ συγκροτήσει μιὰν ἀξιόλογη χορωδία ἀπὸ Κορεάτες καὶ Ρώσους πιστοὺς, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀνέλαβε τὴ μουσικὴ ἐπεξεργασία καὶ καταγραφή τῶν μεταφρα-

δοῦν τοῦ Εὐαγγελίου, ἵδρυε ἱεραποστολικούς σταθμούς. Οἱ σπουδαιότεροι σταθμοὶ ἦταν τῶν χωριῶν Κιοχά, Καράγκαϊ, Σόντσον, Ἴλσάν καὶ Μάρισιμ. Τὴν ἵδρυση ἑνὸς σταθμοῦ ἀκολουθοῦσε ἡ ἀγορὰ οἰκοπέδου γιὰ τὴν ἀνέγερση ναοῦ καὶ σχολείου. Σὲ κάθε σταθμὸ τοποθετοῦνταν ἕνας κατηχητής – δάσκαλος, ὁ ὁποῖος κατηχοῦσε ὅσους ἐπιθυμοῦσαν νὰ βαπτιστοῦν καὶ δίδασκε στὸ σχολεῖο. Ὁ ἴδιος ὁ π.

Ἀπόφοιτοι καὶ ἀπόφοιτες τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σχολείου τῆς Σεούλ (1914)

σμένων ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, ἐγχείρημα ἐξαιρετικὰ δύσκολο, κυρίως λόγῳ τῶν πολυσύλληλων λέξεων τῆς κορεατικῆς γλώσσας. Μετὰ τὴ χειροτονία καὶ τὴν ἀναχώρηση τοῦ Θεοδώρου Περεβάλωφ ἀπὸ τὴν Κορέα, τὸ 1911, τὸ ἔργο του συνέχισε ὁ ὀρθόδοξος Κορεάτης μουσικός Μιχαήλ Κίμ.

Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἔδειξε ὁ π. Παῦλος γιὰ ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα στὴν ἐπαρχία. Πραγματοποίησε ἐπανειλημμένες περιοδεῖες στὴν κορεατικὴ ὑπαιθρο, σπέρνοντας τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ ὅπου ἔβρισκε κατάλληλο ἔδαφος. Συζητοῦσε καὶ δίδασκε ἀκατάπαυστα, χωρὶς νὰ ἀπογοτεύεται ἀπὸ τίς πολὺ λίγες μεταστροφές Κορεατῶν, τοὺς ὁποίους, πάντως, κατηχοῦσε μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια πρὶν ἀπὸ τὸ Βάπτισμα. Ὅπου διαπίστωνε ὅτι ὑπῆρχε προοπτικὴ διά-

Παῦλος ἐπισκεπτόταν κατὰ καιροὺς τοὺς σταθμούς γιὰ νὰ λειτουργήσει, νὰ κηρύξει καὶ νὰ βαπτίσει τοὺς νέους πιστοὺς.

Ἡ ἵδρυση ἱεραποστολικῶν σχολείων ἦταν μία ἀπὸ τίς κύριες φροντίδες τοῦ π. Παύλου. Τὸ πρῶτο σχολεῖο, γιὰ ἀγόρια, ἱδρύθηκε τὸ 1906 καὶ λειτουργοῦσε μέσα στὴν Ἱεραποστολή. Λίγο ἀργότερα ἱδρύθηκε καὶ δεύτερο σχολεῖο, γιὰ κορίτσια, σὲ κτίριο ποὺ δῶρισε γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ὁ διερμηνέας τοῦ Ρωσικοῦ Προξενείου. Στὸ καθιερωμένο ἐκπαιδευτικὸ πρόγραμμα εἶχαν προστεθεῖ μαθήματα ὀρθόδοξης ἀγωγῆς καὶ, προαιρετικά, δύο ξένες γλώσσες, ἡ ρωσικὴ καὶ ἡ ἀγγλικὴ. Στὴ συνέχεια ἀνοίξαν ἄλλα ἑπτὰ σχολεῖα σὲ διάφορα χωριά. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τοὺς ἔφτανε τοὺς 250.

Ὁ π. Ἰωάννης Kang (1η σειρά 3ος ἀπό δεξιά) καί ὁ Διάκονος π. Λουκά Kim (2η σειρά 4ος ἀπό δεξιά) στό Τόκιο

Ρώσος ἐπισκέπτης Ἀρχιερέας καί ὁ Ἀρχιμ. Θεοδόσιος Perevalov μέ πιστούς (1922)

Τό 1908 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσισε τήν ὑπαγωγή τῆς Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς τῆς Κορέας στή δικαιοδοσία τοῦ ἐπισκόπου Βλαδιβοστόκ.

Τό 1912 ὁ ἀρχιμανδρίτης Παῦλος ἀνακλήθηκε στή Ρωσία γιά νά χειροτονηθεῖ ἐπίσκοπος Νικόλσκι – Οὐσούρισκ, βικάριος τῆς ἐπαρχίας Βλαδιβοστόκ. Μέ τήν ιδιότητά του αὐτή συνέχισε νά ἐποπτεύει τήν Ἱερα-

Ὁ π. Ἀλέξιος Κίμ πρὶν τὴν χειροτονία του (καθιστός πρῶτος ἀπὸ τὰ δεξιά)

(1868 - ;), ὁ μόνος Ρῶσος πού εἶχε ἀπομείνει στὴν Ἱεραποστολή. Ἐπειτα ἀπὸ αἴτημά του πρὸς τὸν ἐπίσκοπο Νικόλσκ – Οὐσούρισκ Παῦλο, τὸ 1915 στάλθηκε στὴ Σεούλ ὁ ψάλτης Π. Ἀφανάσιεφ. Ὁ π. Βλαδίμηρος δὲν πραγματοποίησε ἀξιόλογο ἔργο.

Μετὰ τὸν διορισμό, τὸ 1917, τοῦ ιερομονάχου Παλλιάδιου Σελέτσκι (1880 - ;) ὡς προϊσταμένου τῆς Ἱεραποστολῆς, ὁ π. Βλαδίμηρος μετατέθηκε στὴ Θρησκευτικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Στρατοῦ τῆς Ρωσίας. Ὁ π. Παλλιάδιος, ἀπόφοιτος τοῦ Τμήματος Κορέας τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἰνστιτούτου Βλαδιβοστόκ, μὲ τὴν ἐξαρχῆς ὑπεροπτικὴ καὶ περιφρονητικὴ συμπεριφορὰ του πρὸς τοὺς Κορεάτες, προκάλεσε τὴν ἀντιπάθειά τους, ἀντιπάθεια πού κορυφώθηκε, ὅταν, μὲ ἐντολὴ τοῦ ἐπισκόπου Παύλου, ἔκλεισε ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Ἱεραποστολῆς καὶ ἀπέλυσε τοὺς δασκάλους. Τὸ κλείσιμο τῶν

ποστολῆς τῆς Κορέας μέχρι τὴν ἀποβίωσή του, τὸ 1919. Ἀπὸ τὸ κλιμάκιο τῶν Ἱεραποστόλων πού εἶχαν ἔρθει στὴ Σεούλ τὸ 1906, στά μέσα τοῦ 1912 δὲν ἀπέμεινε παρά μόνο ὁ ιερομόναχος Βλαδίμηρος Σκριζάηλιν.

Τὰ χρόνια πού ἀκολούθησαν, χρόνια πολὺ δύσκολα γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἱεραποστολή, χαρακτηρίστηκαν ἀπὸ βαθμιαία παρακμὴ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου, κυρίως λόγῳ τῶν μειωμένων ἰκανοτήτων καὶ τοῦ ἀνεπαρκοῦς ζήλου τῶν διαδόχων τοῦ π. Παύλου, τῆς ἔκρυθμης πολιτικῆς κατάστασης πού ἐπικρατοῦσε στὴ Ρωσία, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐσωτερικῶν προβλημάτων τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸν ἀρχιμανδρίτη Παῦλο διαδέχθηκε ὁ ἀρχιμανδρίτης Εἰρήναρχος Σεμανόφσκι (1873-1917). Δὲν ἔδειξε κανένα ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἱεραποστολή. Στὰ δύο χρόνια τῆς παραμονῆς του στὴν Κορέα ἔζησε ἄτακτα καὶ ἀσχολήθηκε μὲ τὴ συλλογὴ σπάνιων ἀντικειμένων. Ἀνακλήθηκε στὴ Ρωσία τὸ 1914. Λίγο νωρίτερα εἶχε χειροτονηθεῖ διάκονος ὁ Κορεάτης δάσκαλος Λουκάς Κίμ.

Ὡς προσωρινὸς ἀντικαταστάτης τοῦ π. Εἰρηναρχοῦ ὀρίστηκε ὁ ιερομόναχος Βλαδίμηρος Σκριζάηλιν

σχολείων ἦταν ἀναπόφευκτο, καθὼς, λόγῳ τῆς ἐπανάστασης πού εἶχε ξεσπάσει στὴ Ρωσία, δὲν ἦταν δυνατό νὰ σταλεῖ ὅποιαδήποτε ἐπιχορήγηση γιὰ τὴ λειτουργία τους. Τὸ μέτρο, ὡστόσο, ξεσήκωσε θύελλα ἀντιδράσεων ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν Κορεατῶν, ἰδιαίτερα τῶν ἀπολυμένων δασκάλων. Ὁ π. Παλλιάδιος τοὺς ἔστρεψε κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Παύλου, ὁ ὁποῖος ταλαιπωρήθηκε πολὺ ἀπὸ μιά συκοφαντικὴ ἐκστρατεία πού ὀργάνωσαν ἐναντίον του. Τελικὰ, ἔπειτα ἀπὸ τρεισήμισι μόνο μῆνες παραμονῆς στὴν Κορέα, ὁ π. Παλλιάδιος ἀνακλήθηκε στὸ Βλαδιβοστόκ, ὅπου, ὅμως, αὐτοαποσηματίστηκε καὶ ἐγκατέλειψε τὴν Ἐκκλησία.

Τὸν ἀντικατέστησε ὁ ιερομόναχος Θεοδόσιος Περεβάλωφ (1875 – 1933), ἱερέας τοῦ Ρωσικοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶδαμε, εἶχε διακοπήσει καὶ παλαιότερα στὴν Ἱεραποστολή τῆς Κορέας. Ἡ ζωὴ ἔμελλε νὰ εἶναι πολὺ δύσκολη γιὰ τὸν νέο προϊστάμενο. Κάθε ἐπιχορήγηση, ἀπὸ τὴ Ρωσία κόπηκε, καθὼς τὸ νέο κομμουνιστικὸ καθεστῶς δήμευσε τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία. Τὰ στελέχη τῆς Ἱεραποστολῆς ἀντιμετώπιζαν ἀκόμα καὶ τὸ φάσμα τῆς

πείνας, ἀπό τήν ὁποία τοὺς ἔσωσε μιά μικρή φυτεία ρυζιῶν πού εἶχαν στήν ἰδιοκτησίαν τους. Οἱ ἐπανεπιλημμένες ἐγγραφές ἐκκλήσεις τοῦ π. Θεοδοσίου πρὸς τίς ρωσικές ἐκκλησιαστικές ἀρχές γιά οικονομική βοήθεια ἔμεναν ἀναπάντητες. Γιά μερικά χρόνια ἡ Ἱεραποστολή συντηρήθηκε μέ ἐνισχύσεις ἰδιωτῶν, ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν ἐτερόδοξοι ἢ καὶ ἀλλόθρησκοι, ὅπως τοῦ ἐπικεφαλῆς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα Τρόλλοπ, τοῦ Ρωσοεβραίου Μ. Γκίνσμπουργκ, τοῦ Ρώσου ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου στό Τόκιο Μίλλερ κ.ά. Τελικά ὁ π. Θεοδόσιος ἀναγκάστηκε νά ἐνοικιάσει χώρους τῆς Ἱεραποστολῆς ὡς κατοικίες σέ Ρώσους μετανάστες καί τόν λαχανόκηπο σέ Κινέζους. Τά ἔσοδα ἀπὸ τίς ἐνοικιάσεις ἦταν ἀσήμαντα, ἀλλὰ τουλάχιστον ἀπέτρεψαν τὸ κλείσιμο τῆς Ἱεραποστολῆς.

Ἡ οικονομική στενότητα εἶχε ἀντίκτυπο καί στό προσωπικό, πού τὸ ἀποτελοῦσαν δύο Ρῶσοι, ὁ π. Θεοδόσιος καί ὁ ψάλτης Π. Ἀφανάσιεφ, καί δέκα Κορεάτες, ὁ ἱερέας π. Ἰωάννης Κάνγκ, ὁ διάκονος π. Λουκάς Κίμ, ὁ ψάλτης Ἀλέξιος Κίμ καί ἑπτὰ κατηχητές. Τὸ 1918, ὅταν διακόπηκε ἀναγκαστικά ἡ μισθοδοσία τους, ὁ π. Ἰωάννης ἔφυγε γιά τὸ Χαρμπίν τῆς Μαντζουρίας, ὅπου συνέχισε τὴν ἱερατική διακονία του. Τὸν μιμήθηκαν ὅλοι οἱ κατηχητές, καθὼς καί ὁ ψάλτης Π. Ἀφανάσιεφ. Ἔτσι, στήν Ἱεραποστολή παρέμειναν μόνο ὁ π. Θεοδόσιος, ὁ π. Λουκάς Κίμ, πού τὸ 1924 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, καί ὁ Ἀλέξιος Κίμ.

Ἡ δυσχερὴς κατάσταση τῆς Ἱεραποστολῆς μετὰ τὸ 1917 εἶχε ὡς συνέπεια τὴν ἀδυναμία ἀσκῆσης ἀξιόλογου ἱεραποστολικοῦ ἔργου ἀνάμεσα στοὺς εἰδωλοπάτρους Κορεάτες. Ἔτσι, οἱ ἱεραποστολῆτες ἀσχολήθηκαν σχεδόν ἀποκλειστικά μέ τὴ διαποίμανση τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν, Κορεατῶν καί Ρώσων. Ἐντούτοις, στὰ 13 χρόνια (1917 – 1930) πού ἦταν προϊστά-

μενος ὁ π. Θεοδόσιος, βαπτίστηκαν 75 Κορεάτες.

Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1921 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποφάσισε τὴν ὑπαγωγή τῆς Ἱεραποστολῆς στὴ δικαιοδοσία τοῦ ἀρχιεπισκόπου Τόκιο Σεργίου, τοῦ πλησιέστερου στήν Κορέα ἱεράρχη. Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1922 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σέργιος πραγματοποίησε τὴν πρώτη ποιμαντική του ἐπίσκεψη στὴ Σεούλ. Τὸν Μάρτιο τοῦ 1923 ἀπένειμε στὸν π. Θεοδό-

Ὁ π. Ἀλέξιος Kim μέ συνεργάτες του (1948)

σιο τὸ ὄφικιο τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Ἐπισκέφθηκε τὴν Κορέα ἄλλες δύο φορές, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1923 καί τὸ 1928. Τὸ 1924 καταγράφηκε καί κατοχυρώθηκε νομικά ἡ ἀκίνητη περιουσία τῆς Ἱεραποστολῆς, πού τὴ διεκδικοῦσαν τόσο τὸ σοβιετικὸ κράτος ὅσο καί Ρῶσοι μετανάστες.

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1929 κοιμήθηκε ὁ Κορεάτης ἱερέας π. Λουκάς Κίμ, υπεύθυνος τῶν δύο ἱεραποστολικῶν σταθμῶν πού εἶχαν ἀπομείνει στὰ χωριά Κιοχά καί Καράγκαϊ.

Τὸ 1930 ὁ π. Θεοδόσιος παραιτήθηκε γιά λόγους ὑγείας ἀπὸ τὴ θέση τοῦ προϊσταμένου τῆς Ἱεραποστολῆς καί μετοίκησε στό Τόκιο, ὅπου ἔζησε ὡς τὴν ἀποβίωσή του, τὸ 1933.

Τόν διαδέχθηκε, τό 1931, ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀλέξανδρος Τσιτσιακώφ, ὁ ὁποῖος παραιτήθηκε πέντε χρόνια ἀργότερα. Στό μεταξύ, τό 1932, ὁ Κορεάτης ψάλτης Ἀλέξιος Κίμ χειροτονήθηκε διάκονος στό Τόκιο ἀπό τόν προαχθέντα σέ μητροπολίτη Σέργιο.

Τό 1936 ὁ μητροπολίτης διόρισε ὡς προϊστάμενο τῆς Ἱεραποστολῆς τόν 24χρονο ἱερομόναχο Πολύκαρπο Πριιμάκ. Ὁ π. Πολύκαρπος ἐπιδίωξε νά στηρίξει τοὺς Ὀρθοδόξους τῆς Κορέας, πρωτίστως τοὺς Ρώσους καί δευτερευόντως τοὺς 150 περίπου Κορεάτες, πού ἦταν σκορπισμένοι σέ 17 πόλεις καί χωριά.

Μέ τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐλάχιστα ἀσχολήθηκε, λόγῳ ἑλληειψης πόρων.

Κατά τό Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οἱ ἰαπωνικές ἀρχές κατοχῆς τῆς Κορέας ἀπαγόρευσαν στόν π. Πολύκαρπο νά ἀπομακρύνεται ἀπό τή Σεούλ καί τόν ὑποχρέωσαν νά περιορίσει τή δραστηριότητά του ἀποκλειστικά μεταξύ τῶν Ρώσων μεταναστῶν. Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1914 ὁ μητροπολίτης Σέργιος, μέ ἀπαίτηση τῆς Ἰαπωνικῆς Κυβέρνησης, διέκοψε κάθε ἐπαφή μέ τήν Ἱεραποστολή καί μεταβίβασε ὅλες τίς ἐξουσίες στόν π. Πολύκαρπο, ἀπονέμοντάς του τό ὄφικιο τοῦ ἀρχιμανδρίτη. Τόν Αὐγούστο τοῦ 1945 ὁ μητροπολίτης ἀπεβίωσε.

Μετά τή λήξη τοῦ πολέμου καί τήν ἀποχώρηση τῶν Ἰαπώνων ἀπό τήν Κορέα, ὁ π. Πολύκαρπος, ὁ ὁποῖος δέν εἶχε κερδίσει τή συμπάθεια τῶν ὀρθοδόξων Κορεατῶν – τόσο γιατί δέν προσπάθησε ποτέ νά μάθει κορεατικά ὅσο καί γιατί τό ποιμαντικό του ἐνδιαφέρον ἦταν στραμμένο κυρίως πρὸς τοὺς Ρώσους –, ἦρθε σέ ἀνοιχτή ρήξη μαζί τους, ὅταν ὑψωσε αὐθαίρετα στόν ναό τῆς Ἱεραποστολῆς τή σοβιετική σημαία. Ἡ πράξη του προκάλεσε ὄχι μόνο τήν ἀγανάκτηση τοῦ ποιμνίου του, ἀλλῆ καί τήν ἔντονη ἀντίδραση τῶν κρατικῶν ἀρχῶν.

Στά μέσα τοῦ 1947 ἡ Ὀρθόδοξη Κοινότητα τῆς Σεούλ, μέ ἐπιστολή της, πρὸς τόν ἀρχιεπίσκοπο Τόκιο Βενιαμίν, ζήτησε νά ἀναλάβει ἡ ἴδια τή διαποίμανση τῶν Ὀρθοδόξων τῆς Κορέας καί πρότεινε τόν διάκονο Ἀλέξιο Κίμ γιά ἱερέα της. Τό αἴτημά της ἐγι-

νε δεκτό. Ὁ π. Ἀλέξιος πῆγε στό Τόκιο καί χειροτονήθηκε πρεσβύτερος ἀπό τόν ἀρχιεπίσκοπο, ὁ ὁποῖος τό 1948 τόν διόρισε προϊστάμενο τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Σεούλ καί ὑπεύθυνο τῆς ἐκεῖ Ὀρθόδοξης Κοινότητας.

Στίς 12 Δεκεμβρίου 1948, μετά τή θεία Λειτουργία στόν ναό, ἐκπρόσωπος τῆς Κοινότητας διάβασε μεγάλῳφωνα ἐπιστολή τοῦ ἀρχιεπισκόπου Τόκιο Βενιαμίν πρὸς τόν ἀρχιμανδρίτη Πολύκαρπο, μέ τήν ὁποία τοῦ ζητοῦσε νά παραδώσει τίς ἀρμοδιότητες τοῦ προϊσταμένου στόν ἱερέα π. Ἀλέξιο Κίμ. Ὁ π. Πολύκαρπος ἔσχισε προκλητικά τό ρωσικό ἀντίγραφο τῆς ἐπιστολῆς καί ἀξίωσε νά ἀποχωρήσουν ὄλοι ἀπό τόν ναό. Τό πλῆθος ἐξαγριώθηκε καί ἐβγαλε βίαια ἐξω τόν ἀρχιμανδρίτη.

Καθώς μερικοὶ Ρώσοι προσπάθησαν νά τόν προστατεύσουν, λίγο ἔλειψε νά σημειωθοῦν σοβαρά ἐπεισόδια, πού ἀποφεύχθηκαν χάρη στήν ἐγκαιρὴ ἐπέμβαση τῆς Ἀστυνομίας.

Μία ἐβδομάδα ἀργότερα, ἀστυνομικοὶ ἦρθαν στόν ναό καί συνέταξαν πρωτόκολλο παράδοσής του στόν π. Ἀλέξιο Κίμ. Ὁ π. Πολύκαρπος, πού ἀρνήθηκε νά ὑπογράψει τό πρωτόκολλο, συνελήφθη καί φυλακίστηκε γιά λίγες μέρες. Μετά τή ἀποφυλάκισή του, τοῦ ἐπιτράπηκε νά παραμείνει στήν Ἱεραποστολή, χωρίς πιά καμιάν ἐξουσία ἢ ἀρμοδιότητα. Συνελήφθη καί πάλι στίς 19 Ἰουνίου 1949. Δέκα μέρες ἀργότερα ἀπελάθηκε στή Βόρεια Κορέα, ἀπ' ὅπου ἔφυγε γιά τό Χαρμίν.

Ὁ π. Πολύκαρπος ἦταν ὁ τελευταῖος Ρώσος ἱεραπόστολος στήν Κορέα. Μέ τήν ἀναχώρησή του ἔπασε ἡ αὐθαίρετη στήν ἐκεῖ πεννητάχρονη ἱεραποστολική δραστηριότητα τῶν Ρώσων, οἱ ὁποῖοι, λόγῳ διαφόρων ἀρνητικῶν παραγόντων, μπορεῖ νά μὴν ἐπιτέλεσαν σπουδαῖο ἔργο, ἀλλῆ ἔθεσαν τά θεμέλια τῆς Ὀρθόδοξης Κορεατικῆς Ἐκκλησίας. Πάνω σ' αὐτά τά θεμέλια θά τήν οἰκοδομήσουν, 25 περίπου χρόνια ἀργότερα, "Ἕλληνες ἱεραπόστολοι.

Μ.Σ.Π.

Ἑρώτηση:

Μπορουν χωρίς κάποιο κίνδυνο να ιερουργουν ὀρθόδοξοι χριστιανοί διαφόρων χωρῶν στή δική τους γλώσσα ἢ ὀφείλουν ἀπαραιτήτως να ιερουργουν στήν ἑλληνική γλώσσα;

Ἀπάντηση:

Τήν ἐρώτηση αὐτή δανειστήκαμε παραλληλαγμένη ἀπό τόν Πατριάρχη Ἀντιοχείας Θεόδωρο Βαλσαμῶνα, μεγάλο βυζαντινό κανονολόγο. Ὁ Βαλσαμῶν, λοιπόν, γράφει στήν «ἀπόκρισή» του: «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στήν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του θέτει τό ἐρώτημα: “Ὁ Θεός εἶναι μόνο (τῶν) Ἰουδαίων ἢ καί (τῶν) ἐθνῶν;” Καί ἀπαντᾷ: “Ναί καί ἐθνῶν” (Ρωμ. γ΄ 29)». Καί προσθέτει: “Ὅσοι λοιπόν εἶναι ὀρθόδοξοι κατὰ πάντα καί ἐάν δέν γνωρίζουν καθόλου τήν ἑλληνική γλώσσα μπορουν να ιερουργήσουν μέ τή δική τους διάλεκτο ἔχοντες πιστά ἀντίγραφα τῶν καθορισμένων ἀγίων εὐχῶν, τά ὁποῖα μεταγράφηκαν καί μεταφράστηκαν ἀπό τά πρωτότυπα ἑλληνικά κείμενα» (Ράλλη-Ποτλή, *Σύνταγμα*, τόμ. Δ΄, σελ. 452-453).

Στήν ὑπόδειξη αὐτή ὀδηγεῖ καί ἡ πράξη τῶν Ἀποστόλων κατὰ τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν «συνῆλθεν τό πλῆθος (τῶν κατοίκων τῆς Ἱερουσαλήμ)... καί ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν (τῶν Ἀποστόλων)» (Πράξ. 2,6).

Ἐπομένως μποροῦμε να χρησιμοποιοῦμε καί ἄλλες γλώσσες ἢ διαλέκτους κατὰ τίς θείες Λειτουργίες ἢ τίς ιερές Ἀκολουθίες, τίς ὁποῖες τελοῦμε γιά τούς διαφόρους λαούς. Ἀλλά ἐκεῖνο πού πρέπει να προσέχουμε ἰδίως στά δογματικά κείμενα τῶν εὐχῶν ἢ τῶν ὕμνων εἶναι τό να μεταφέρουμε τήν ἀκριβή καί πλήρη ἔννοιά τους, τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότερο.

Γιά τούς λόγους αὐτούς, ὅταν μεταφέρουμε ἕνα κείμενο ἀπό τή μιά γλώσσα στήν ἄλλη πρέπει να βρίσκουμε τήν πλήρη-ἀκριβή ἀντιστοιχία τῶν προτάσεων καί τῶν λέξεων μεταξύ τῶν δύο γλωσσῶν. Ἀλλήως εἶναι δυνατόν να ἀλλοιώνεται καί να νοθεύεται τό νόημα τοῦ πρωτοτύπου μέ ἀποτέλεσμα τή δημιουργία καί διαιώνιση πλῆθων καί αἱρέσεων.

Αὐτό ἀλλῆλως διαπιστώσαμε σέ προηγούμενο σημείωμά μας μέ τήν κακή μετάφραση τοῦ Ἰω. 15,26 («ὁ παρά τοῦ Πατρός ἐκπορεύεται») στά ἰταλικά. Ἐκεῖ δυστυχῶς οἱ μεταφραστές ἀντί να θέσουν τήν ἀντίστοιχη *ex* = ἐκ (ἐκ μέρους), ὅπως ἔπραξε ἡ Β΄ Οἰκουμένη Σύνοδος, γιά να ἀποδώσει τήν πρόθεση παρά, χρησιμοποίησαν τήν πρόθεση *a* = ἀπό πού σημαίνει τήν ἔμμεση προέλευση καί ὄχι τήν ἄμεση, ὅπως ἡ *ex* (ἐκ). Ἔτσι φθάσαμε στό πρόβλημα τοῦ Filioque μέ ὅλα τά δυσάρεστα ἐπακόλουθα στήν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν.

Γι' αὐτό ὁ μεταφραστής τῶν κειμένων ὀφείλει να γνωρίζει ἄριστα καί τίς δύο γλώσσες, καθῶς καί τούς κανόνες τῆς γραμματικῆς καί τοῦ συντακτικοῦ τους.

Ἄν, λοιπόν, ἡ μετάφραση εἶναι ἄψογη δέν ὑπάρχει κανένα ἐμπόδιο να τελοῦνται οἱ θείες Ἀκολουθίες καί σέ ἄλλη γλώσσα ἐκτός τῆς ἑλληνικῆς.

Παν. Ἰ. Μπούμης

Τή Δευτέρα 23 Ὀκτωβρίου 2017, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζάμπιας καὶ Μαλάου κ. Ἰωάννης, μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ Συνδέσμου μεταξύ τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης τῆς Ὀρθοδοξίας (ΔΣΟ) καὶ τοῦ Παναφρικανικοῦ Κοινοβουλίου (ΠΑΚ), στὰ πλαίσια τῆς 5^{ης} Τακτικῆς Συνέλευσης τῆς 4^{ης} Συνόδου τῆς Βουλῆς, συναντήθηκε μὲ τὸν Πρόεδρο αὐτοῦ κ. Roger Nkodo Dang. Νά σημειωθεῖ ὅτι τὸ Παναφρικανικὸ Κοινοβούλιο εἶναι ἕνας θεσμὸς στὸν ὁποῖο ἀντιπροσωπεύονται τὰ Κοινοβούλια τῶν 53 χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ Μητροπολίτης μετέφερε τίς εὐχές τοῦ Μακ.

Συνάντηση τοῦ Μητροπολίτη Ζάμπιας μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Παναφρικανικοῦ Κοινοβουλίου

Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄, γιὰ τὴν εὐδωξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνέλευσης, καθὼς καὶ τοὺς θερμοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ Προέδρου τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τῆς ΔΣΟ κ. Sergey Popov (Μέλους τοῦ Συμβουλίου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Συνέλευσης τῆς Ρωσίας) καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα Δρ. Ἀνδρέα Μιχαηλίδη (Μέλους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου).

Στὴ συνέχεια ὁ κ. Ἰωάννης ἐνημέρωσε τὸν Πρόεδρο γιὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ τίς ἀποφάσεις τῆς ἐτήσιας Γενικῆς Συνέλευσης τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης τῆς Ὀρθοδοξίας, πού πραγματοποιήθηκε στὴ Ρώμῃ ἀπὸ 25^{ης} μέχρι 30^{ης} Ἰουνίου 2017, στοὺς χώρους τοῦ Ἰταλικοῦ Κοινοβουλίου. Τοῦ ἐπέδωσε ἐπιστολὴ – πρόσκληση τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τῆς Δ.Σ.Ο., γιὰ τὴν συμμετοχὴ του τόσο στό Παγκόσμιον Κοινοβουλευτικὸ Συνέδριον, πού θὰ πραγματοποιηθεῖ στίς 26 - 27 Μαρτίου 2018, στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Λιβανέζικου Κοινοβουλίου, μὲ θέμα πού θὰ ἀναφέρεται στὸν διακοινοβουλευτικὸ διάλογο τῶν Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων καὶ τὴν ἀνάγκη

προστασίας τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὅσο καὶ στίς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν συμπλήρωση 25 χρόνων ζωῆς τῆς Δ.Σ.Ο., πού θὰ γίνουσι στὴν Ἀθήνα.

Ὁ Σεβ. Ζάμπιας προσκάλεσε, ἐπίσης, τὸν κ. Roger Nkodo Dang, στὴ συνάντησιν πού θὰ γίνῃ στὴ Λουσάκα τῆς Ζάμπιας, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας μὲ τὴν συμμετοχὴ μελῶν τῆς Δ.Σ.Ο. καὶ τοῦ Π.Α.Κ. Ἡ συζήτηση θὰ κινήθῃ γύρω ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ διαλόγου καὶ τοῦ ρόλου τῶν μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν στὴν καταπολέμηση τῆς τρομοκρατίας καὶ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης τῶν ἀνθρώπων στὴν Ἀφρικὴ, δίνοντας ἔμφαση στὴν ἀνάγκη γιὰ συμφιλίωση, ἀμοιβαία κατανόηση, συνεργασία μὲ σκοπὸ τὴν εἰρήνευση καὶ τὴν προστασίαν τῶν ἀδυνάμων. Ἡ ἀπόφασις γιὰ τὴν ἔναρξιν ἑνὸς διαρκοῦς διαπολιτισμικοῦ διαλόγου, εἶχε ληφθεῖ σὲ παλαιότερη συνάντησιν τοῦ Πατριάρχῃ Θεοδώρου καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Παναφρικανικοῦ Κοινοβουλίου.

Ἀπὸ τὴν ἱερά Μητρόπολιν Ζάμπιας καὶ Μαλάου

Οικονομική συμβολή του Γραφείου Έξωτερικῆς Ίεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατά τό Γ΄ τρίμηνο τοῦ ἔτους 2017

Ἀπό τό Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ίεραποστολῆς ἐστάλησαν στίς Ἱεραποστολικές χώρες, τά κάτωθι ποσά:

Ναϊρόμπι (Κένυα):			
• Μισθοί 60 ἰθαγενῶν κληρικῶν	5.400	• Ἐπίδομα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένου	200
• Συντάξεις 18 χηρῶν κληρικῶν	810	• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	200
	6.210,00 €		2.020,00 €
Νιέρι (Κένυα):		Τσάντ:	
• Μισθοί 40 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.600,00 €	• Μισθοί 2 ἰθαγενῶν κληρικῶν	180,00 €
Κισούμου (Κένυα):		Γκάνα:	
• Μισθοί 40 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.600,00 €	• Μισθοί 22 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.980
		• Συντάξεις 7 χηρῶν κληρικῶν	315
			2.295,00 €
Μουάνζα (Τανζανία):		Ἄκτῆ Ἐλεφαντοστοῦ:	
• Μισθοί 43 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.870	• Μισθός 1 ἰθαγενοῦς κληρικοῦ	90,00 €
• Ἐπιδόματα ἱεραποστολικῶς ἐργαζομένων	200		
	4.070,00 €	Σιέρα Λεόνε:	
Οὐγκάντα:		• Μισθοί 3 ἰθαγενῶν κληρικῶν	270,00 €
• Μισθοί 48 ἰθαγενῶν κληρικῶν	4.320		
• Συντάξεις 9 χηρῶν κληρικῶν	405	Νιγηρία:	
	4.725,00 €	• Μισθοί 23 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.070
Κινσάσα (Κονγκό):		• Συντάξεις 5 χηρῶν κληρικῶν	225
• Μισθοί 40 ἰθαγενῶν κληρικῶν	3.600,00 €	• Γιά τό ἱεραποστολικό ἔργο ἐκ δωρεῶν	1.800
			4.095,00 €
Μπουρούντι:		Μπενίν:	
• Μισθοί 4 ἰθαγενῶν κληρικῶν	460,00 €	• Μισθοί 5 ἰθαγενῶν κληρικῶν	450
		• Συντάξεις 2 χηρῶν κληρικῶν	90
Μπραζαβίλ:			540,00 €
• Μισθοί 9 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.910,00 €	Μαδαγασκάρη:	
Καμερούν:		• Μισθοί 31 ἰθαγενῶν κληρικῶν	2.790
• Μισθοί 16 ἰθαγενῶν κληρικῶν	1.440	• Ἐπίδομα ἱεραπ. ἐργαζομένου	200
• Συντάξεις 4 χηρῶν κληρικῶν	180		2.990,00 €

ἀπό τή θεωρία στην πράξη

Ζάμπια:		Κορέα:	
• Μισθοί 2 ιθαγενών κληρικών	180,00 €	• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	720
Μαλάουι:		• Έπίδομα ιεραποστολικώς εργαζομένου	200
• Μισθοί 5 ιθαγενών κληρικών	450,00 €		920,00 €
Κατάνγκα (Κονγκό):		Ίνδία:	
• Μισθοί 61 ιθαγενών κληρικών	5.490	• Μισθοί 11 ιθαγενών κληρικών	990
• Συντάξεις 3 κληρικών	135	• Έπίδομα ιεραπ. εργαζομένου	200
• Έπίδομα ιεραπ. εργαζομένων	200		1.190,00 €
Ζιμπάμπουε:		Ίνδονησία:	
• Μισθοί 7 ιθαγενών κληρικών	630,00 €	• Μισθοί 9 ιθαγενών κληρικών	810,00 €
Μοζαμβίκης		Φιλιππίνες:	
• Μισθός 1 ιθαγενούς κληρικού	90,00 €	• Μισθοί 8 ιθαγενών κληρικών	720,00 €
Ντάρ Έσ Σαλαάμ (Τανζανία)			
• Μισθοί 17 ιθαγενών κληρικών	1.530,00 €		

*Ό Σεβασμιώτατος
Καμερούν κ. Γρηγόριος
μέ ιερείς τής Μητροπόλεως
του οι οποίοι θα χρησιμοποι-
ούν για τήν διευκόλυνση τών
μετακινήσεων τους δίκυκλα.
Ή μετακίνηση στην Άφρική
μέ τά ύποτυπώδη οδικά
δίκτυα έχει σοβαρές
δυσκολίες*

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς ἔνυπορεῖτό τις, ὤρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. 1α' 29)

Ἀπὸ 01-07-2017 ἕως 30-09-2017 προσεφέρθηκαν στὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω χρηματικά ποσά γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο ἀπὸ τοὺς:

Diamantidis Kostas 32,87 • Efthimiadis Theodore 262,97 • Ἀδελφὸ Π. 100 • Ἀκκπῆ Ἀναστασία 40 • Ἀναγνωστόπουλο Θεόδωρο 5 • Ἀναστασάκη Ἀνδρομάχη 100 • Ἀντωνίου Ἰωάννη 100 • Ἀνυφαντῆ Βάϊο 200 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1706) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3196) 20 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1702) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2725) 350 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2440) 50 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 1693) 90 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3046) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3211) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3067) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2554) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2548, 3188) 70 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3058) 40 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2794) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3210) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2539, 2540, 2859, 2860) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 3208) 40 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2871) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 2545, 2864, 3207, 2877) 200 • Βαλτωμένου Βασιλική 30 • Βασιλοπούλου Σοφία 60 • Βλαχιώτη Βασιλική 50 • Βουράκη Μαρία 100 • Βρούβα Ἀσπασία 100 • Βυτανιώτη Ἀσπερόνη 40 • Γαυρίδου Σοφία 100 • Γερομόσχου Ἐλένη 10 • Γεωργίου Ἐλευθέριος 15 • Γεωργοῦ Μάρκο 50 • Γιαννοπούλου Παναγιώτα 31 • Γκαραβέ-

λα Δήμητρα 50 • Γκότση Χρῆστο 20 • Γουργούρα Ἀγγελική 20 • Δανιηλίδου Χρῆστο 5 • Δεληγιάννη Χριστόδουλο 10 • Διακίδου Ἀγνή 10 • Δρακουλάκη Μενέλαο 100 • Δρόσου Βασιλική 20 • Εὐθυμίου Γεώργιο 100 • Ζαρκαδούλα Ἰωάννη 200 • Ζαφειρόπουλο Χρῆστο 40 • Ζαφειρόπουλο Παναγιώτη 20 • Ζηλιανάκη Ἐλένη 50 • Ζησόπουλο Πέτρο 20 • Ζούνη Σοφία 20 • Ἰησυχαστήριον «Οἱ Ἀγ. ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 30 • Θεοδοσιάδου Εὐγένιο 100 • Θεοδούλου Μηνᾶ 20 • Θηρεσία 20 • Ἰωαννίδου Σταματούλα 20 • Ἰωαννίδου Στέλλα 55 • Κακάραντζα Ἀντώνιο 20 • Κανέλλη Δημήτριο 100 • Κανελλόπουλο Ἀλέξανδρο 50 • Καντιδάκη Ἰωάννη 60 • Καπλίκη Δημήτριο 30 • Κάπηνη Ἀναστασία 40 • Καρακασίδου Ἀναστάσιο 50 • Καραολάνη Κων/νο 50 • Κατσαροῦ Χριστίνα 30 • Κιούση Παρασκευή 10 • Κληρονόμο Ἰωάννη 50 • Κοκκάλη Σταμάτη τοῦ Σταύρου 20 • Κοντογιάννη Εὐσταθία 20 • Κορακιανίτου Ἀγ. 400 • Κουπαράνη Στέργιο 46 • Κουτσογιάννη Δ. 110 • Κρίκο Βασίλειο 50 • Κωνσταντινίδου Γεώργιο 27,5 • Κωνσταντινίδου Εὐάγγελιο 60 • Κωνσταντινίδου Ἐλεούσα Μαρία 50 • Κωνσταντοπούλου Βούλα 60 • Λειβαδίτη Παναγ. 10 • Λιβιεράτου Δήμητρα 50 • Μαζωνάκη Ἐλένη 50 • Μαζωνάκη Μιχαήλ 55 • Μάνου 50 • Μαρακωνάτου Γεώργιο 60 • Μετανί-

δη οἰκογένεια 100 • Μήτσιου Θεοδώρα 150 • Μορφωνιό Κων/νο 50 • Μπαλιούνη Κυριακή 100 • Μπέλλημα Δήμητρα 10 • Μποζόπουλο Κων/νο 80 • Μωρῆ Θεμιστοκλή 1.200 • Ναθαναήλ Ἐλευθερία 100 • Νικηφόρο Χαράλ. 100 • Παντζοπούλου Ἀδελμάντια 50 • Παπαγεωργίου Στυλιανό 20 • Παπαεθυμίου Ζωή 60 • Παπαϊωάννου Ἀγγελική 100 • Πατούνα Ἐμ. 90 • Πατρινοῦ Εἰρήνη 100 • Πατσογιάννη Δημήτριο 60 • Πιπολάκη Βασίλειο 200 • Πουλάκη Μαργαρίτα 100 • Πρυμικήρη Σταύρο 25 • Σαββίδου Παναγιώτη 120 • Σακελλάρη Γεώργιο 200 • Σαραβάνου Βασιλική 100 • Σαράντη Ἄννα 30 • Σαρίδου Βηθλεέμ 500 • Σοηδάτο Εὐάγγελιο 100 • Σταματάτου Ἀδάμ 40 • Σταυρόπουλος Ἰ. καὶ Συνεργάτες 200 • Στεργίου Παναγιώτη 40 • Τάσιου Ἀθηνᾶ 40 • Τζήμα Ν. Δημήτριο 150 • Τζιντζιο Γεώργιο 60 • Τζουανάκη Εὐσέβεια 40 • Τραϊκάκη Σπυρίδωνα 50 • Τριανταφυλλίδου Βασιλική 10 • Τσαντήλα Μόκκα Ἀθανασία 30 • Ὑφαντῆ Ἰωάννη 60 • Φούγια Κων/νο 300 • Χαντζη Χαράλαμπος 50 • Χατζηπρίμο Θωμᾶ 20 • Χατζησταυρίδου Ἀναστασία 20 • Χατζησταύρου Κων/νο 100 • Χριστόπουλο Παν. 100 • Χρυσικοπούλου Ἐλένη 100 • Χρυσό Μιχ. Παῦλο 50 • Ψυχογιό Δημήτριο 29.

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολή Μητροπολίτη Νιγηρίας κ. Ἀλεξάνδρου 2

Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἀπὸ Κεντρώας Ἀφρικῆς Μητροπολίτης
Πενταπόλεως κυρός Ἰγνάτιος
Ἀρχιμ. Ἀχίλλιος Τσούτσουρας 3

Ἐρά Μητρόπολη Κινσάσας γιά τήν ἐκδημία τοῦ Μητροπολίτη
Πενταπόλεως κυροῦ Ἰγνατίου
Ἀπό τήν Ἐρά Μητρόπολη Κινσάσας 7

Ἐλένη Καπιδάκη
Μιά πολῦτιμη συνεργάτης ἔφυγε γιά τόν Οὐρανό
Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος 10

Ἀνοικτή πρόσκληση πρὸς τοὺς ἔξωθεν καί ἔσωθεν
† Ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος 12

Πρόδος ἐργασιῶν ἀποπεράτωσης δύο Ναῶν
Ἀπό τήν Ἐρά Μητρόπολη Μπραζαβίλ καί Γκαμπόν 15

Ἀρχή καί τέλος τῆς Ρωσικῆς Ἱεραποστολῆς στήν Κορέα
Μ.Σ.Π. 16

Νομοκανονικά
Παναγιώτης Ἰ. Μπούμης 26

Συνάντηση τοῦ Μητροπολίτη Ζάμπιας μέ τόν Πρόεδρο
τοῦ Παναφρικανικοῦ Κοινοβουλίου
Ἀπό τήν Ἐρά Μητρόπολη Ζάμπιας καί Μαλάουι 27

Οἰκονομική συμβολή τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς
(Γ Τρίμηνο τοῦ ἔτους 2017) 28

Δωρητές
Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης 30

Ἐξώφυλλο – Ὀπισθόφυλλο: Ὁ μακαριστός Ἱεραπόστολος Μητροπολίτης
Πενταπόλεως κυρός Ἰγνάτιος κατὰ τή διάρκεια ποιμαντικῆς περιόδου
στήν ὑπαιθρο τοῦ Κονγκό

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος ΛΣΤ', τεῦχος 144, Ὀκτ. - Νοέμ. - Δεκ. 2017
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικό περιοδικό
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μέ τρόπο υπεύθυνο γιά τίς ὀρθόδοξες ἱεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τόν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στήν πολύμορφη πραγματικότητα τοῦ κόσμου, πού περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μέ ποικίλα προβλήματα καί χαρίσματα.

Ἰδιοκτησία: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατὰ τά ἔτη 1981-1992.

Υπεύθυνος ὕλης: Εὐάγγελος Ν. Μαρινόπουλος.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολικῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «PANTA TA ETHNI» Ἀποστολική Διακονία, Ἰω. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομή γιά 1 χρόνο:

Ἑσπεριζοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιά τοὺς φοιτητές καί μαθητές:	€ 2,50
Τιμή τεύχους	€ 1,25

* Τό ποσόν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικό χαρακτήρα. Δέν ἀποσκοπεῖ μόνο στήν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλά καί στή διαμόρφωση υπεύθυνης ἱεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτές προαιρετικῆς προσφορές γιά τήν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Χρήστος Κοβαΐος.

Διεύθυνση: Πρωτομαγιάς 3 - 14568 Κουονέρι Ἀττικῆς

PANTA TA ETHNI (All Nations)

Year 36, No 144, Oct.-Nov.-Dec. 2017

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.

* To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "PANTA TA ETHNI" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21
Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Τμήμα Φωτοστοιχειοθεσίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Του Γραφείου
Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
Αριθμός Άδειας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΛΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 Κ.Ε.Μ.Π. ΚΡ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 01 3536

